

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: Mevrouw H. Sahin</p> <p>Raadsleden: De heer E.G.T. Braam Mevrouw L.S. de Bruijn De heer D.R. Cupedo De heer D.F.A. van Dam De heer C.P.I.M. Dolmans De heer M. van 't Eind Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw M.E. Harmsen Mevrouw I.M. Jansen-Dirkx De heer M.T.F. Kaffa De heer G.A. Kruger De heer J. Loof Mevrouw S. van Maarseveen De heer M. el Majjaoui</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden: Mevrouw W.A.A.M. van Nunen De heer R. Nunnikhoven De heer U.H. Oelen Mevrouw L.B. Oude Alink Mevrouw A. Prenger Mevrouw H. van Schie De heer E. van der Veer De heer Q.L.A. Veerman Mevrouw W. van der Weij De heer M.V. Weterings Mevrouw E. Woudstra</p> <p>Afwezig: De heer M.J. van Enk De heer M.A.J. Ezinga Mevrouw P.G. Kames Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer W. Smith De heer A.M. Zoghbi</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder W. van Damme Wethouder G. van Malsen Wethouder S. van de Waart Wethouder L. Bentvelzen</p>	<p>Griffie: Griffier: de heer J.A. Massaar bpa Mevrouw M.M.A. Tittse De heer J. Hoefnagel Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Goedenavond dames en heren, beste leden van de raad. Ik vraag u vriendelijk om plaats te gaan nemen. Ik open de raadsvergadering van de gemeente Rijswijk van dinsdag 28 januari 2025. De eerste raadsvergadering van het nieuwe jaar. En laten we samen, ieder vanuit onze eigen rol, of we nu ambtenaar, wethouder, raadslid of burgemeester zijn, er een heel mooi politiek-democratisch jaar van gaan maken en het goede doen voor onze stad en voor onze inwoners. Graag heet ik welkom de leden van de raad, de fractieassistenten, onze wethouders, medewerkers, vertegenwoordigers van de media, aanwezigen op de publieke tribune en kijkers online. In het bijzonder heet ik ook welkom onze drie gasten van de raad, de heer en mevrouw Van der Heijden en de heer Van Roon. U bent voorafgaand aan deze raadsvergadering ontvangen door onze raadsleden en u heeft inzicht gekregen in hoe de gemeenteraad van Rijswijk werkt. Dank voor uw betrokkenheid met de Rijswijkse politiek. En u bent, zoals ik ook van tevoren aangaf, welkom om de hele raadsvergadering bij te wonen, maar uiteraard kunt u ook ervoor kiezen om de raadsvergadering eerder te verlaten als u dat liever heeft. Dan heeft u van uw griffier informatie ontvangen over het experiment met spreektijden en interruptiemicrofoons. Ik hoop dat alle informatie voor u duidelijk is. Heel kort gezegd, u gaat vandaag met spreektijden volgens variant 1, één spreektijd voor fracties en

het college voor alle bespreekstukken, behandelen. En voor uw interrupties, die gaat u doen vanaf de twee spreekgestoelten met interruptiemicrofoons in de raadzaal. Ik hoop dat voor u alles daaromtrent duidelijk is. En ook vanavond vraag ik u respectvol met elkaar om te gaan. De woorden die wij uitspreken hebben betekenis en invloed. En goed om daarvan altijd bewust te zijn en te blijven. Voor een goed verloop van deze raadsvergadering wil ik u vragen om bij de agendapunten te focussen op het besluit dat voor u ligt en het gevoerde debat in de forumvergadering niet opnieuw te gaan voeren. Er zijn diverse moties en amendementen door uw raad voorbereid en het is goed om uw focus daarop te richten. En zoveel mogelijk in begrijpelijke taal te communiceren, zodat ook de kijkers thuis en de aanwezigen op de tribune u ook goed kunnen volgen. Dan ga ik door naar punt 1, de berichten van verhindering die wij hebben ontvangen. Mogelijk komt het door allerlei griep en virussen die er heersen, we hebben vanavond zes afwezige raadsleden. Berichten van verhindering hebben wij ontvangen van mevrouw Kames, van mevrouw Koegler, van de heer Van Enk, de heer Ezinga, de heer Smith, de heer Zoghbi. En ik heb begrepen dat de heer Van Dam later zal komen vanwege OV. Dus er zijn vanavond, als de heer Van Dam er ook aanwezig is, 25 raadsleden aanwezig. Dan gaan wij door naar de trekking van het stemmingsnummer. Dat is nummer 23. Die gaan we zo straks bekend maken. Dan stel ik aan u voor leden, ledenbureau van stemopneming te benoemen als voorzitter de heer Loof en als leden de heer Kruger, er staat mevrouw Koegler, dus dan moet er een andere. Wie wil? Mevrouw Van Schie? Goed voorstel. Daar kunt u mee instemmen? Prima. Dan ga ik door naar de mededelingen van het college. En ik geef als eerste het woord aan wethouder Van Malsen voor het doen van een mededeling.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank u wel. In de laatste raadsvergadering in december heb ik met uw raad medegedeeld dat de uitvoeringsagenda Armoede en Welzijn, die voortvloeit uit de visie Armoedevrij Rijswijk, deze maand vastgesteld zou worden door het college. Nu hebben we de adviesraad Sociaal Domein ook nog om schriftelijk advies gevraagd. Overigens, die draait op dit moment maar op halve kracht. Hoe dan ook, de agenda zal dus over een week of twee door het college vastgesteld worden en dan uiteraard ook ter informatie met uw raad worden gedeeld. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Malsen. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Dank, voorzitter. Ik wilde u mededelen, mocht u dat zelf nog niet gelezen hebben in de krant, op 13 januari heeft de inspectie gezondheidszorg en jeugd bekendgemaakt dat zes van de elf JeugdhulpPlus instellingen onder verscherpte toezicht zijn geplaatst. En ook het Schakenbosch valt hieronder in onze eigen regio Haaglanden. Het Schakenbosch heeft tot 19 april de tijd om de tekortkomingen weg te nemen. JeugdhulpPlus is in transitie. Ze hebben te maken met wijzigende wet- en regelgeving. Inhoudelijke veranderingen en keuzes lopen niet altijd parallel. Instellingen hebben de tijd en de ruimte nodig om veranderingen door te voeren. En het Schakenbosch geeft aan de verbeteringen binnen gestelde tijd door te voeren. De inspectie zelf heeft het vertrouwen ook uitgesproken in de verbeterkracht van het Schakenbosch. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Bentvelzen.

2. Spreekrecht burgers

De voorzitter: Dan gaan wij door naar agendapunt 2, spreekrecht van onze burgers. En ik wil als eerste de heer Hoyer vragen om naar het spreekgestoelte te komen. Hij komt spreken, u komt spreken over het Groenbeleidsplan. Mijnheer Hoyer, u heeft vijf minuten spreektijd.

Inspreker 1: Dank u wel, voorzitter. Beste B&W en leden van de gemeenteraad. Groenbeleid dient in krachtige visie controleerbaar door de raad en kaderstellend voor belangrijke te nemen beslissingen over de toekomst van Rijswijk te zijn. Een beleid dat boven antwoord is op werkelijk alarmerende achteruitgang van de Nederlandse natuur en past binnen de Europese Natuurherstelwet. De definitie van Groenbeleidsplan is een plan, ik citeer, waarin wordt aangegeven welke groendoelstellingen binnen een bepaald tijdsbestek zullen worden nagestreefd en op welke wijze en met welke middelen dat zal geschieden. Wat er vanavond voor u ligt is een mooi document, maar het mag geen beleidsplan heten. Daarvoor schiet het aan allen bovengenoemde vereiste tekort. In mijn inspraak van afgelopen forumvergadering ben ik daar uitgebreid op ingegaan. U zelf trouwens ook. En ik ben daarom blij te zien dat er vanavond nog zeker twaalf moties, vragenlijsten en amendementen naar aanleiding van het plan zijn ingediend. Bewust zijn van wat het betekent als uw raad dit plan, zelfs sterk verzwakt ten opzichte van het nu vigerende plan, aanneemt is namelijk van eminent belang. Zonder stevige visie op de Rijswijkse groen in de toekomst, zonder meetbare doelstellingen, zonder reflectie op het vorige plan, zonder monitoringproces, zonder vaste evaluatiemomenten, zonder eis van toetsing aan het Groenbeleid, puur afhankelijk van de financiële situatie van de Rijswijk op dat moment, en zonder eigen budget, ontnemt het de raad, maar ook de Rijswijkse inwoners, de middelen om waar nodig bij te sturen. Met andere woorden, carte blanche aan alle ontwikkelingen die verbeteringen van groen en biodiversiteit in de weg staan en de doodsteek voor alle noodzakelijke groene ontwikkelingen waar substantieel geld voor nodig is. Een paar praktijkvoorbeelden om te illustreren hoe belangrijk het is om een echt groen beleid te hebben, waarnaar verwezen kan worden. 1. De inrichting van de groenblauwe hoofdstructuren, door TAUW beschreven en door ieder ander onderschreven, de randvoorwaarden aan de ontwikkelingen van Pasgeld is gedegradeerd tot een wellicht ambitie in een wellicht de toekomst. Noodzakelijke budgetten hiervoor zijn uit de bestemmingsplannen gehaald. Zienswijzen hierover worden ijskoud gepareerd met, geen onderdeel van het bestemmingsplan. Aan de belofte van de realisatie van ecologische verbindingen onder de Lange Kleiweg naar aanleiding van de aanleg van sportvelden wordt gewoon niet tegemoet gekomen. Geen geld. De aanleg van de parkloper over de Lange Kleiweg wordt in bestemmingsplannen niet voorzien. Men zegt dat die een onderdeel wordt van de inrichting van de Lange Kleiweg, maar daarover bestaan noch qua inrichting noch budgettaire concrete gedachten. Zonder dat B&W de financiële consequenties van de noodzakelijk aan te leggen ecologische passages met de raad heeft besproken, beslist over een doorgaande weg zonder knip. U raadt wel waar het straks naartoe gaat. Er is een ecologische verbinding nodig, door TAUW gesteld, de parkloper tussen Wilhelminapark en Pasgeld. Die is ook toegezegd als onderdeel van de randvoorwaardelijke groenblauwe hoofdstructuur. Daar is geen budget voor en zonder enige referentie naar Groenbeleid en toezeggingen wordt hier zelfs mogelijk een station gerealiseerd. Dat geldt ook voor de inrichting van parkloper west. Niemand laat zijn tanden zien. Of je bent gekke Henkie als je dat als burger durft aan te snijden. Ander voorbeeld, 70 vierkante meter groen groen, bomen 1 op 1. Ach, dat is maar een richt getal. Al lang niet meer geldig. Letterlijke woorden. Zo'n vier jaar geleden heeft de toenmalige wethouder toegezegd om tot een biodiversiteitsmonitoring te komen. Tot op de dag van vandaag is er nog niets. Wel ideeën, maar zeker nog geen procedure. Ook zullen icoonsoorten niet kunnen worden gemonitord. Hierover gesproken, de unieke eikelmuis wordt gewoon weggevangen, de zeer zeldzame ransuil actief verwijderd en de haas is opgejaagd en

doodgereden. Ach, die hoort hier straks wellicht toch niet meer. Letterlijke woorden van de wethouder. Wel beloftes voor natuurvriendelijke oevers, maar geen uitvoering daarvan, laat staan budget voor onderhoud. Geen onderdeel van de bestemmingsplannen. Groenbeer is kind van de rekening. Voorbeeld, wel een nieuwe brug in het Elsenburgerbos, maar weg naartoe is volstrekt onbegaanbaar. Letterlijk genoemd, we hebben een grindpad overwogen, maar u zult begrijpen dat er vanwege het gebrek aan financiële middelen andere prioriteiten zijn. Elsenburgerbos wordt gewoon als overloopgroen gezien. Geen enkele visie of grens aan de maximale gebruikerscapaciteit van het groen in Rijswijk. Biodiversiteit neemt zichtbaar af. Geen kentallen, niets. Geen geld voor initiatieven, bijvoorbeeld een tiny forrest op verlaten terrein met eigen inbreng door de buurtbewoners. Als je al na lang aandringen antwoord krijgt, is het antwoord gewoon, geen geld. Ik kan nog lang doorgaan met het voorbeeld waarbij groen steeds aan het kortste eind trekt. Misschien hele kleine initiatieven daargelaten.

De voorzitter: Mijnheer Hoyer, u heeft nog één minuut.

Inspreker 1: Oorzaak, dank u wel voorzitter, beleid zonder ruggengraat, dus altijd het paard achter de wagen. Beste raad, geacht bestuur, de toestand van natuur en biodiversiteit in Rijswijk is zeer verontrustend. Nu is het nog het moment om de neerwaartse spiraal te keren. Daarbij hoort een helder, door uw raad toetsbaar en sterk groen beleid. En dat is het niet, in tegendeel. Beste raad, geef de natuur niet uit handen, zorg dat u aan de bal blijft. Hartelijk dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Hoyer, voor het gebruikmaken van uw insprekrecht. Dan wil ik graag mevrouw Marck naar voren uitnodigen naar het spreekgestoelte. Mevrouw Marck, ook u heeft vijf minuten spreektijd.

Inspreker 2: Goedenavond. Een groene stad, een stad met een mooie, schone, opgeruimde, groene openbare ruimte. Een stad waar mensen en dieren en planten leven, zo gezond mogelijk. Is dat niet wat we allemaal graag willen? Wij denken dat met deze nota Groenbeleid dat een stapje dichterbij gekomen is. De voorgeschiedenis van het huidige beleid is al flink wat jaren geleden begonnen. Veertien jaar om precies te zijn. Compliment voor de wethouder van toen en voor de ambtenaren van toen, omdat zij deze beleidsplannen met een voor die tijd vooruitstrevende inhoud hebben geschreven. Er ontbrak helaas één ding aan, een budget om het beleid ook werkelijk uit te voeren. De wethouders die daarna kwamen, hebben het in 2010 ingezette beleid gelukkig overgenomen, aangepast natuurlijk aan de actuele ontwikkelingen, en ze sprokkelden geld bij elkaar. Zo kreeg het beleid stukje bij beetje vorm. En zo werd steeds meer duidelijk dat een groene stad ook een biodiverse stad is, ook een verzorgde stad is. Dat daartussen geen tegenstelling bestaat. Voor ons ligt, mede gebaseerd op het beleid dat in 2010 is ingezet, opnieuw een nota met een vooruitstrevend beleid. Een nota die door ons als platform met applaus is begroet. Bedoeld als ambitiesdocument en als inspiratie- en toetsingskader voor herinrichting en beheer. Voor de zekerheid benadrukken wij nog, nog maar eens, hoe belangrijk toetsing vooral ook aan de voorkant van het beleidsproces is, in de ontwikkelingsfase. Een gemeente die een groen en divers beleid voorstaat, wil natuurlijk zoveel mogelijk Rijswijkers inspireren om daarbij te helpen. Dat blijft extra inzet vragen. Bij het opstellen van plannen, maar ook over het hoe en waarom van ingrepen en ontwikkelingen in het groen, in de stad en in hun straat. Dat laatste kan wat ons betreft nog beter. Als Platform Groen helpen we daar ook in de toekomst graag bij. Een van de belangrijkste bestaansredenen van ons platform is om zoveel mogelijk Rijswijkers te inspireren om mee te denken en te doen met het versterken van groen in de stad. Vandaar dat natuureducatie een belangrijk aandacht voor ons is. Dat we meehelpen bij het onderhoud van parken en dat we met onze groene karavaan bij zoveel mogelijk activiteiten in de stad zijn. Dan helpen we onder andere om kleine, vaak verwaarloosde hoekjes, in de openbare ruimte van een aantrekkelijk uiterlijk te voorzien. Laten we mensen zien hoe ze hun woonomgeving

aantrekkelijk kunnen maken voor hen zelf en voor zoveel mogelijk soorten planten en dieren. Daar hoort ook onze zwerfafvalbrigade bij. Inmiddels hebben we aan zo'n driehonderd Rijswijkers materiaal uitgedeeld om hun omgeving schoon te houden. Op 22 maart staat weer in tenminste twaalf buurten en wijken in de stad de Opschoondag op het programma. Daarnaast is Groenbeleid het thema van ons 17e Groencafé dat we in het voorjaar organiseren. Wij hopen dan nu van harte dat u als raadsleden daar ook met Rijswijkers over het Groenbeleid in gesprek wil gaan. Afrondend ga ik dan weer even terug naar het begin van mijn betoog. Al dit moois is natuurlijk alleen maar mogelijk met voldoende budget. Een open deur, maar onmisbaar bij het uitvoeren van deze mooie ambities. Gelukkig staan we nu financieel niet meer helemaal met lege handen. We wensen het college en ambtenaren veel succes bij het uitvoeren van alle mogelijke plannen en u kunt er zeker van zijn dat wij als platform de resultaten kritisch blijven volgen.

De voorzitter: Hartelijk dank, mevrouw Marck. Ik noteer 22 maart als Opschoondag, vorig jaar ook meegedaan. Dat was hartstikke goed.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan zijn we bij het agendapunt 3, de vaststelling van de agenda. Ingediend is een motie vreemd aan de orde van de dag van de fracties Beter voor Rijswijk en de VVD, Rijswijkse VVD. Mijn voorstel aan uw raad is om dat als agendapunt 11 te behandelen. Kunt u daarmee instemmen? Ik zie dat, mijnheer Weterings, u wilt daar iets op zeggen?

De heer Weterings: Niet daarop, voorzitter. Ik heb ook op agendapunt 10.e, op het evaluatiebeleid Groenbeleid, heb ik een subamendement. En ik ben er niet, als het mijn vrouw is. Er wordt gebeld.

De voorzitter: Bij dat bespreekpunt, als het amendement wordt ingediend, kunt u ook op het moment dat u spreekt uw subamendement indienen.

De heer Weterings: Oké, dank u wel.

De voorzitter: Dat is prima. Daarmee is de agenda van deze raad vastgesteld.

4. Vragen van de raad

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4, de vragen van de raad. En er zijn vragen ingediend door de fractie van Rijswijks Belang. En ik geef als eerste het woord aan u, mijnheer Weterings, voor het stellen van uw vragen.

De heer Weterings: Dat is heel snel achter elkaar, voorzitter. Dat hoor ik graag. Voorzitter, inmiddels zo'n tien jaar geleden, voormalig wethouder, de heer René van Hemert, kondigde groots aan in de gemeenteraad dat Serpo, het Reptielenzoo, zou naar Rijswijk komen. Het was euforie in de zaal, kreeg applaus. En inmiddels dendert dat applaus al ruim tien jaar geleden. Het zou echt een aanwinst zijn voor de gemeente op het gebied van citymarketing. En ook voor het onderwijs lagen er grote kansen voor lesprogramma's, om dat dus in de praktijk daar te gaan meemaken. De enige bezichtiging die de bezoekers en scholen de afgelopen tien jaar hebben mogen ervaren, is de buitengevel van Serpo. Niet dat ik iets tegen buitengevels heb, maar goed, dat is weer een ander probleem, dat komt nu even niet ter zake. Maar we waren heel erg nieuwsgierig waarom het project al ruim tussen negen en tien jaar loopt. Rijswijk tv heeft daar ook vorig jaar opnames gemaakt, toen zou het nog maar enkele dagen te duren. Vandaag is ook, geloof ik, InRijswijk is daar geweest. Die is

ook, ja goed, ik wacht nog steeds op mijn vergunningen, ik wacht nog steeds op mijn vergunningen. De eigenaar geeft ook toe zelf ook fouten te hebben gemaakt. Dus daar kan het ook niet helemaal aan schorten, dat alles aan de gemeente ligt. Maar we horen graag van de verantwoordelijke wethouder, wat is daar nu aan de hand? En waarom is Serpo al tien jaar gesloten of niet toegankelijk voor toeristen en voor scholen? Ik hoor graag het antwoord, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Bentvelzen. Zij gaat uw vragen beantwoorden.

Mevrouw Bentvelzen: Dank u wel, voorzitter. Uw vraag, mijnheer Weterings vanuit Rijswijks Belang, in uw vragen vroeg u mij zo uitgebreid mogelijk en eerlijk mogelijk antwoord te geven. Dat doe ik natuurlijk altijd, eerlijk antwoord geven. Ik heb contact opgenomen met Walter, zoals de heer heet, die het Serpo al jaren bedient. Want daar is zeker veel mee van doen aan de binnenkant, wat heel veel mensen inderdaad helaas nog niet kunnen zien. Het ligt inderdaad aan een vergunningetraject, maar misschien helaas, misschien voor ons goed nieuws, het ligt niet bij de gemeente Rijswijk. Dit vergunningetraject dat loopt al negen jaar bij de Rijksdienst, de RVO, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland om precies te zijn. Het gaat erom dat er een dierenvergunningaanvraag gedaan is vanuit het Serpo. Die is ook nodig vanwege het feit dat zij ook giftige dieren daar houden en hebben. Want zij helpen ook onder andere bijvoorbeeld de douane die daar wel eens dieren oppakt. En die worden dan naar het Serpo gebracht. Nou ja, die hebben daar dus debat aan. En waarom het Reptielenzoo nog niet open kan, mag of is, dat is dus, het wachten is op de laatste vergunning, geeft Walter aan. Hij heeft daarnaast ook aangegeven bij mij om de gemeenteraad uit te nodigen de binnenkant te mogen bezichtigen. Want dat mag. Hij mag de gemeenteraad wel laten zien waar hij mee bezig is. Hij zou jullie dan een rondleiding kunnen geven en ook alle vragen die er dan nog zijn vanuit de gemeenteraad zijnde mondeling willen toelichten. Dus dat aanbod kan ik u doen en dan kan ik de griffie in contact brengen met de desbetreffende. En dat is wat ik voor u nu in de beantwoording kan geven, mijnheer Weterings.

De voorzitter: Hartelijk dank aan wethouder Bentvelzen voor het beantwoorden van de vraag. Mijnheer Weterings, heeft u nog een aanvullende vraag?

De heer Weterings: Een hele korte. In ieder geval bedankt voor de super uitgebreide beantwoording. Is Rijswijk weer op de hoogte wat er gaande is. Zou u misschien nog wat kunnen betekenen als gemeente Rijswijk zijnde bij het traject waar de vergunning loopt? Een telefoontje of een mailtje van, we zijn al negen jaar dicht, we willen graag open. Zou u iets kunnen betekenen voor deze organisatie?

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Helaas niet. In zoverre weet ik dat de desbetreffende ambtenaar die hier het dierenwelzijn doet, dus die kent u vast ook, maar die ga ik niet bij naam noemen in deze vergadering, dat die al meerdere keren een mail heeft gestuurd of gebeld heeft van, schiet eens op. Maar dat, tot nu toe heeft dat nog niet de uitwerking gehad die we zouden wensen. En Walter hoopt gewoon dat hij aankomend jaar open kan. Maar goed, wat u zelf aangeeft, dat hoopte hij vorig jaar ook en dat hoopt die man al negen jaar. Want hij kan niet wachten om daar ook kinderfeestjes en dergelijke te geven en gewoon open te gaan voor Rijswijk en voor de hele regio, zoals hij dat voorheen ook in Delft kon.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Bentvelzen. Dan gaan wij door naar de vragen van de fractie van Wij. Rijswijk. Ik kijk naar de heer Van Dam. Gaat u de vragen stellen? Dan geef ik u graag het woord.

De heer Van Dam: Dank. Wij, Rijswijk hadden wat vragen over de uitspraken van wethouder Van de Waart in een artikel dat genoemd wordt, Stadsontwikkeling gaat ook over bedrijfsruimte. Dat verscheen ergens midden december in Rijswijk.business. In dat interview daar doet de wethouder een aantal uitspraken die volgens ons toch wel wat vreemd zijn of wat haaks staan op de realiteit. Met name omdat we enkele weken daarvoor het Rekenkamerrapport hebben besproken waarin gerapporteerd wordt over het voorzieningenniveau in Rijswijk. Van de Waart geeft in het artikel aan dat het prettig is wonen in Rijswijk en blijft wonen in Rijswijk. In het drukker wordende Rijswijk. En geeft aan een aantal ambities te hebben op het gebied van wonen, ondernemen, werken, voorzieningen, de openbare ruimte en mobiliteit. En wij vroegen ons af, waar gaan die, waar gaan die ambities dan over en wanneer komen die naar ons toe? Op welke manier komen die dan naar ons toe en op welke termijn? Zeker omdat we twee weken voor dit artikel verscheen nog een Rekenkamerrapport had dat juist ging over die voorzieningen en dat het er eigenlijk niet zo goed voor staat. We zouden als Rijswijk en als gemeente geen goede kaders hebben, beleidstukken zouden niet een goede richting geven, in ieder geval voor de toekomst en de groei van de stad. Dus in dat retrospect zou ik graag een reflectie willen van de wethouder van hoe dat dan ervoor staat. Daarnaast geeft de wethouder aan dat een mobiliteitsplan de oplossing biedt voor de bereikbaarheid van Rijswijk, of van Rijswijkse ondernemingen. Door middel van het stimuleren van alternatief vervoer, zoals openbaar vervoer, deelvervoer en fietsen. En het mobiliteitsplan. En ik vroeg me toch af, we zien allemaal in Rijswijk dat het redelijk vast staat. Zeker als je kijkt naar de Beatrixlaan. En dat in datzelfde mobiliteitsplan dat wordt aangehaald, juist dat soort punten niet zijn meegenomen, zoals een Beatrixlaan, maar ook andere knelpunten. Dus daar wilde ik ook graag een reflectie van horen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Van de Waart voor het beantwoorden van uw vragen.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Misschien toch heel even kort, want ik weet niet of het tijdschrift überhaupt bij iedereen bekend is, maar dit is Rijswijk.business, misschien ook voor de kijkers thuis. Het is een kwartaalblad wat met name focust op de ondernemers die we hebben, waar we natuurlijk ontzettend trots op zijn, maar ook een communicatiemiddel waar wij af en toe natuurlijk, zeker ook wethouder Van Damme, maar bijvoorbeeld ook het industriegebied Plaspoelpolder. En dit keer stond ook onze lokale media erin, onderwerpen van belang voor de ondernemers. En inderdaad, ik mocht daar ook een interview in geven en ik heb daar benadrukt over dat stadsontwikkeling wat mij betreft inderdaad niet alleen gaat over wonen. In de vragen van Wij, Rijswijk, voorzitter, zou ik willen zeggen, een aantal dingen worden klein beetje door uw vragen uit verband gerukt, want ik heb gezegd, het Rijswijk blijft prettig wonen en werken, dus het is voor beiden. En dat is denk ik wel in belang voor dit artikel. Ik ga ook helemaal niet specifiek in op de voorzieningen, maar noem een aantal onderwerpen die daarbij van belang zijn, ook zeker voor ondernemers, want daar is natuurlijk het blad op gericht. Wat ik daarover kan zeggen is dat ik daar een andere nuance aan wil zeggen. Ik heb het interview gegeven, maar ik sta er namelijk in functie en ik vertegenwoordig dingen die wij reeds hebben besloten of hebben gedaan. Als u vraagt, hoe kom ik aan deze ambitie? Grotendeels van deze ambities zijn reeds neergelegd en door u vastgelegd in beleidsplannen. Vanavond ligt er weer een op tafel. Ik zal ze niet allemaal noemen, even voor de lengte van de avond, maar ik heb eventueel, als u wilt, daar een mooi lijstje van. En het komt helemaal mooi samen in de nieuwe omgevingsvisie die in maart voor u ter vaststelling ligt. Er is afgelopen donderdag is daar een eerste presentatie over geweest en daar komt alles mooi integraal samen. En daar haalde ik mijn inspiratie uit om te zeggen, als je kijkt, als we niks doen, als de status quo zo blijft, zien we ook in de milieueffectrapportage, dat het eigenlijk beter gaat als we onze plannen die we nu hebben, en die u ook al grotendeels heeft vastgesteld, straks ook met de

omgevingsvisie, als we die doorzetten, dan blijft het prettig wonen en werken in Rijswijk. Dus dat even ten aanzien van de ambitie. Dan vraagt u ook nog iets over, even kijken, oh ja, hoe gaat die ambitie zorgen voor de leefbaarheid? Toch even over de voorzieningen, zullen we maar zeggen. De fysieke leefomgeving koppelt je natuurlijk niet los van de sociale leefomgeving. En alle functies waar u het over heeft, over voorzieningen, hebben natuurlijk ook een ruimtelijke inpassing nodig. Ik zou eigenlijk echt specifiek over de vraag die u heeft over de voorzieningen die we hebben, niet vooruit willen lopen op de presentatie die we 13 februari hebben. Dat zou wat voorbaardig zijn, maar ook dat is meegenomen in de omgevingsvisie. Dus ik heb daar heel erg mijn inspiratie uitgehaald en dat verhaal willen vertellen. U vroeg ook nog specifiek over de bereikbaarheid. Sorry dat ik het zeggen moet, maar ook daar koppelde u wel twee punten aan elkaar in het gesprek. Allereerst erken ik in het interview dat het drukker wordt. Ik denk dat iedereen dat kan zien als je naar buiten kijkt, dus daar zijn we het met elkaar eens. Vervolgens hebben we hier natuurlijk wel een mobiliteitsvisie met elkaar vastgesteld waarin we zeggen, onderaan de streep, ook als mensen minder vaak met de auto gaan, blijft het druk qua auto's. Maar we proberen te stimuleren dat mensen vaker gaan wandelen, gaan fietsen, met het openbaar vervoer gaan. En ik wilde heel erg de boodschap daar ook richting ondernemers, die ook werkgevers zijn, deze boodschap meegeven. Zonder daaraan af te doen dat ondernemers en soms werknemers, dus niet zonder de auto kunnen, maar juist degenen die het wel kunnen, hebben dan een alternatief. En dat wilde ik in mijn boodschap meegeven. Ik hoop daarmee antwoord op de vragen gegeven te hebben, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Waart. Ik zie dat, mijnheer Van Dam, heeft u nog een aanvullende vraag?

De heer Van Dam: Of de wethouder misschien in kan gaan op het Rekenkameronderzoek, want dat vroeg ik ook specifiek. Dat schetst toch echt wel een heel ander beeld dan wordt weergegeven in het artikel. En dat was ook de aanleiding waarom ik die vragen stel. Dat Rekenkameronderzoek stelt namelijk dat het helemaal niet zo goed gaat met de groei van de stad als we kijken naar dat voorzieningenniveau. En er wordt in dat interview een heel ander beeld geschetst. En dat is wat ons opviel, wat niet alleen ons opviel, maar ook Rijswijkers. En ten tweede is het beeld dat wordt geschetst over de mobiliteit. Want heel veel Rijswijkers zijn, samen met ons, het eens dat het helemaal niet zo bereikbaar is. En ik snap dat er ergens nog plannen moeten gevormd worden. Maar dit gaat over wat er nu daadwerkelijk te zien is in Rijswijk. En dat is niet best, terwijl u aangeeft, dat is wel best. En ik ben benieuwd, waar komt dat nou dat verschil tegenaan. Want ik vind het niet netjes om een verkeerd beeld te schetsen van wat de realiteit in onze stad is.

De voorzitter: Ik ga opnieuw het woord geven aan wethouder van...Ik heb haar wel horen reageren op het aspect mobiliteit en dat zij ook ziet dat het druk is. Dus ik denk dat die vraag over de Rekenkamer...

Mevrouw Van de Waart: Ja, laat ik daarop reageren, voorzitter. Ik heb met dit artikel het Rekenkamerrapport niet meegenomen. Ik zou reflectie daar ook niet op willen doen, omdat dat behoort tot de taken van mijn collega-wethouder Van Bentvelzen. Dus als u daar behoefte aan heeft, dan...Ik zou willen zeggen, wacht heel even tot 13 februari. Wat ik wel net in mijn antwoord op reageerde, is dat ik natuurlijk al wel al bezig was samen met het college aan de omgevingsvisie en ook aan het mer-rapport. En natuurlijk al een doorkijkje hadden. Iedereen die afgelopen donderdag aanwezig is geweest, heeft er al een beetje aan mee kunnen kijken. Dat dat er in ieder geval uit ziet, als we de plannen echt doorvoeren met elkaar, dat we er dan beter voor staan, als dat we niks doen.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Waart, voor het beantwoorden van de aanvullende vraag van Wij. Rijswijk.

5. Raadsvoorstel Integrale aanpak onderwijshuisvesting (RV 25-004)

6. Raadsvoorstel Deelname VRH Stichting Waarborgfonds (RV 25-005)

7. Raadsvoorstel Instellen reserve degeneratievergoedingen straatwerk (RV 25-001)

8. Raadsvoorstel Herstelbesluit bestemmingsplan Urban Parks (RV 25-003)

De voorzitter: Dan kijk ik naar uw raad en gaan wij door naar agendapunt 5, de akkoordstukken. Ik wil aan u vragen, als u daarmee instemt, 5 tot en met 8 in één keer vast te stellen. Voordat we dat doen wil ik wel kijken naar uw raad en vragen of er uit uw raad een stemverklaring wenst afgelegd te worden. Mevrouw Niesen, over welk agendapunt wilt u een stemverklaring? Mevrouw Niesen, u krijgt het woord. U wenst een stemverklaring af te leggen bij het raadsvoorstel Instellen reserve degeneratievergoedingen.

Mevrouw De Haan-Niesen: Nogmaals dank, voorzitter. Dank, college, voor het raadsvoorstel reserve degeneratievergoedingen straatwerk. Dit raadsvoorstel gaat ervoor zorgen dat het geld op een goede manier wordt gebruikt voor herstelwerkzaamheden straatwerk en geeft duidelijkheid over inkomsten en uitgaven en kunnen eventueel financiële tekorten voorkomen worden. De toezegging van de wethouder om de stand van zaken te delen met de raad in een financieel overzicht maakt dat Rijswijks Belang akkoord kan gaan met dit raadsvoorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Niesen. Andere raadsleden die een stemverklaring willen afleggen bij agendapunt 5 tot en met 8? Dat is niet het geval. Daarmee zijn de akkoordstukken vastgesteld.

9. Vaststelling verslag 17 december 2024

De voorzitter: Dan gaan wij door naar de bespreekstukken. Als eerste agendapunt 9, vaststelling van het verslag van 17 december 2024. Heeft iemand een op- of aanmerking op het verslag? Dat is niet het geval. Daarmee is het verslag van 17 december ook vastgesteld.

10. Raadsvoorstel Groenbeleid (RV 25-002)

- 10.a Amendement - Groenbeleid (Wij. Rijswijk)
- 10.b Amendement - Financiering van de ambities (D66 GL CU PvdA PG&R Wij. Rijswijk)
- 10.c Amendement - Kwantiteit van groen (D66 CU PvdA PG&R)
- 10.d Amendement - Compensatie op niveau (D66 GL CU PvdA PG&R)
- 10.e Subamendement op amendement "Groene ambities – Evaluatie van het Groenbeleid" (ingetrokken)
- 10.f Amendement - Evaluatie van het Groenbeleid (D66 CU PvdA PG&R Wij. Rijswijk)
- 10.g Amendement - Kwaliteit van het groen (D66 GL CU PvdA PG&R)
- 10.h Amendement - Monitoring regionale samenwerking en bijhouden eigen data (D66 CU PvdA PG&R)
- 10.i Amendement - Nieuwbouw en transformaties (D66 CU PG&R)
- 10.j Motie - Investeren in de uitbreiding van groen voor een gezond en leefbaar Rijswijk (Wij. Rijswijk)
- 10.k Motie - Monitoring Groenbeleid (GL Wij. Rijswijk PvdA D66 PG&R) (nieuwe versie)
- 10.l Motie - Behoud bestaand biodiversiteit (RB)
- 10.m Raadsvoorstel Groenbeleid (RV 25-002)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar agendapunt 10, het raadsvoorstel Groenbeleid. En daarvoor geef ik als eerst het woord aan de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Zelfs als eerst. Gelukkig was ik opgewarmd. Wij. Rijswijk heeft altijd gezegd dat voorwaarde voor de groei van de stad ook het groeien van het groen is. Als je stenen bouwt moet je ook investeren in het groen. En we zijn van mening dat dit beleidsstuk dat nog onvoldoende doet. Een Rijswijks Groenbeleid moet hogere ambities hebben dan enkel een heel wat bomen neerzetten in nieuwe wijken en het aanleggen van geveltuintjes. Groen zit in de Rijswijkse identiteit. En als je inwoners vraagt waarom het nou zo mooi is om in Rijswijk te wonen, dan denk ik dat je ongetwijfeld hoort dat het zo fijn is dat we zoveel bossenparken en andere groengebieden hebben. De realiteit is wel dat Rijswijk groeit met 20.000 inwoners. En die 20.000 inwoners die gaan vooralsnog veelal wonen in hoge woontorens en torenflats. Die worden gebouwd in onder andere de Bogaard, Havenkwartier, Pasgeld-West. En die bewoners van die nieuwe torens die hebben geen tuintje. Wel vaak een balkonnetje, maar geen mooi groen tuintje, net als velen van ons in de raad. Maar die willen wel van het mooie weer genieten. Dus wat doe je dan? Dan trek je naar buiten en dan ga je naar die mooie parken en bossen die we hebben. Hierdoor neemt die druk op diezelfde groengebieden die we hebben die neemt enorm toe. En daarom moet je als je groeit ook investeren in die parken, bossen en groengebieden. Die gebieden moeten een kwaliteitsimpuls hebben, zodat ze ook in de toekomst en in die groeiende stad van 80.000 inwoners ook gewoon die Rijswijkse identiteit behouden blijft. En daarom doen we vanavond drie voorstellen. Met een amendement willen we de ambitie in het Groenbeleid verhogen. Waar het zich nu vooral focust op het behouden van groen en het aanleggen van groen in nieuwe ontwikkelgebieden, vinden wij dat het ook echt moet gaan over het uitbreiden van groen en die kwaliteitsimpuls geven aan de parken en bossen en groengebieden. En in hetzelfde amendement doen we ook een voorstel over waar dit moet, namelijk in de stadsparkzone en de landgoederenzone. Dan hebben we een motie over het investeren in het groen. Want waar je die kwaliteitsimpuls en die uitbreiding wilt hebben moet daar ook geld voor zijn, zoals de inspreker vanavond al zei. En we vragen het college om die ruimte te zoeken in het

aankomende kaderdebat, om daar ruimte voor te maken. En als laatste dienen we samen met een aantal andere partijen, waaronder D66 en GroenLinks, een motie in om ook te monitoren of we daadwerkelijk de ambities waarmaken die we in het Groenbeleid hebben. En daarbij laat ik mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik graag het woord aan de heer Dolmans van D66.

De heer Dolmans: Dank u wel, voorzitter. Met dit Groenbeleidsplan wil Rijswijk zich richten op klimaatadaptatie, biodiversiteit en natuurinclusief bouwen. En D66 Rijswijk staat volledig achter die ambities, maar ziet ook de noodzaak om het plan op enkele punten te versterken. Het is belangrijk om duidelijk te maken hoe de plannen worden gefinancierd. Bijdragen van externe partijen zijn essentieel, want het kan niet allemaal uit de reguliere begroting komen. En zonder deze duidelijkheid blijft de haalbaarheid van de ambities onzeker. Met andere partijen hebben we daarom een amendement ingediend om hier meer duidelijkheid over te geven. D66 is bezorgd over het ontbreken van een evaluatiecyclus in het beleidsplan. Het vorige Groenbeleidsplan is niet periodiek geëvalueerd en het huidige plan mist concrete afspraken hierover. Periodieke rapportages of tussentijdse herzieningen zijn nodig om de voortgang te kunnen monitoren, knelpunten te signaleren en tussentijds bij te kunnen sturen. Om dit te waarborgen hebben we ook een aanvullend voorstel ingediend met andere partijen. Het is van belang vooraf helder te hebben hoe kwalitatieve ambities in de praktijk kunnen worden gebracht. Met de beleidsregels over klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen voorkomen we dat plannen geen positieve bijdrage leveren aan de leefomgeving. Ook hierover een voorstel. Op dit moment worden vaak jonge bomen teruggeplaatst ter compensatie van het weghalen van oudere bomen. Dit zorgt niet voor gelijkwaardige natuurwaarden. We pleiten daarom voor duidelijke compensatienormen waarbij de natuurwaarde wordt meegewogen. Het wijzigingsvoorstel moet ervoor zorgen dat compensatie daadwerkelijk bijdraagt aan biodiversiteit. Het zal niet eenvoudig worden de 30 procent kroonbedekking door bomen te halen, zoals de ambitie in dit beleidsplan formuleert. Maar de ambitie is wel echt belangrijk voor klimaatadaptatie en het verminderen van hitte in de stad. De 3-30-300 regel, zicht op drie bomen, die 30 procent kroonbedekking en maximaal 300 meter lopen naar een park of een parkje, biedt een heldere ambitie, waar we ook helemaal achter staan, maar we willen hem versterken door deze regel duidelijk als beleidskader in te zetten en bij nieuwe ontwikkelingen hier op te toetsen. Een van de sprekers gaf aan hoe belangrijk het toetsen is. Samen met andere partijen hebben we daarom een amendement ingediend om dit hulpmiddel als kader op te nemen. Regionale samenwerking met omliggende gemeenten, provincie en natuurorganisaties kan helpen bij het monitoren van biodiversiteit. Door data te delen en samen te werken worden kosten beperkt en de effectiviteit van maatregelen vergroot. Het sluit ook aan bij eerdere toezeggingen aan de raad en vormt een belangrijke aanvulling op de monitoring van natuurbeheer en inrichtingsmaatregelen zoals de nota voorstelt. Voor D66 zijn de amendementen van groot belang om de plannen concreet, meetbaar en uitvoerbaar te maken. Heldere doelstellingen en periodieke evaluatie zijn essentieel, want niet concreet maken en wat niet gemeten wordt, wordt vaak ook niet opgevolgd. We ondersteunen de intenties van dit Groenbeleidsplan, maar in beleidsopvolging en controle door de raad is het wel echt van belang dat het beleidsplan wordt aangescherpt. Ik hoop dan ook dat we de raad er breed van kunnen overtuigen om steun te geven aan de wijzigingsvoorstellen. We verwachten dat we daarmee de ambities van dit Groenbeleid concreter kunnen maken en beter kunnen controleren als gemeenteraad. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw De Bruijn van GroenLinks

Mevrouw De Bruijn: Dank u wel, voorzitter. We delen allen een wens, namelijk een groene, levendige stad waarin gebiedsontwikkelingen hand in hand gaan met ons groen. GroenLinks vindt dat voldoende groene ruimte voor iedere inwoner van Rijswijk een van de belangrijkste voorwaarden is voor de groei van de stad. Daar heeft GroenLinks zich ook al jaren voor ingezet. De inzet heeft zich geleid tot het opknappen van Wilhelminapark en tot een wijkpark in Te Werve, de investeringen in de landgoederenzone en het terugdraaien van eerdere bezuinigingen op het groenbeheer. In Pasgeld-Oost wordt een veel groenere wijk gebouwd dan ooit het plan was. GroenLinks heeft zich samen met andere partijen daarbij hard gemaakt voor een bos- en parkloper. Dankzij een amendement van GroenLinks hebben we vastgelegd dat er definitief niet gebouwd gaat worden in het Wilhelminapark. Het geactualiseerde Groenbeleid is nu een volgende stap om groen in onze gemeente te verankeren. Groen maakt onze stad niet alleen mooier, maar draagt ook bij aan het verbeteren van de biodiversiteit, het tegen gaan van hittestress en een betere wateropvang. Het belang van groen wordt onderstreept door het aantal amendementen en moties dat vanavond voor ligt. Eén van die moties wil ik graag uitlichten, de motie die we samen met Wij. Rijswijk, PvdA, D66 en de PG&R hebben ingediend. In deze motie zetten we de Rijswijkse groenambities extra kracht bij. Het behouden, vergroten en versterken van het groen in onze stad vraagt namelijk om intensieve monitoring en evaluatie. In onze motie roepen we daarom het college op om via de duurzaamheidsmonitor structureel te monitoren hoe het groen in Rijswijk zich ontwikkelt, zodat we de voortgang van de beleidsdoelen zoals de biodiversiteit, de toepassing van de 3-30-300 regel en de aanleg van groene routes kunnen evalueren en eventueel kunnen bijsturen. Hiermee kunnen we goed in de gaten houden wat de kwaliteit van het groen in onze stad is en of we onze ambities ook daadwerkelijk behalen. Voor de rest sluiten we aan bij een aantal amendementen die ook zijn ingediend door D66, waaronder de compensatieregel. Maar voor het eerste termijn wil ik het even hierbij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Bruijn. Dan geef ik graag nu het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Het Groenbeleid gaat ons ter harte. Ik was de laatste in Den Ham bij mijn zwager waar hij een springkussen in zijn voortuin zette. Gelukkig kon er een vrachtwagen nog langs rijden, zo groot was die tuin. Heel anders hier in Rijswijk waar we postzegels hebben als achtertuinen of een balkon. De helft van de inwoners van Rijswijk woont in een appartement, laten we dat niet vergeten. Dat is een hele normale situatie dat je naar beneden moet lopen en dan pas groen tegenkomt. Groenbeleid is ontzettend belangrijk in de stad. Dat hebben we ook gemerkt al toen we de presentatie deden bij Groenbeleid. Ik mag er even een beetje over vertellen om even de sfeer erin duidelijk te maken. We zaten tussen twee presentaties in en we hadden nog tien minuten en toen begonnen we te praten over de waarnemingen die we deden in de stad. Ik had een rode eekhoorn gezien en de ambtenaar zei, dan zit er een berk in de buurt. Dat wist ik niet, dat dat belangrijk was voor de rode eekhoorn. Maar inderdaad, in onze straat is een berk. Of een beuk, sorry, een beuk was het. En die zit in onze straat. En iemand anders begon over de ijsvogel, de vrouwtjesijsvogel en de mannetjesijsvogel en het verschil ertussen. Dus het was een hele goede sfeer waarin deze presentatie plaatsvond. En ook, ik was blij verrast met ook dat het niet een links-rechts ding was. Het was gewoon groen voor iedereen. En het ging over leefbaarheid van onze stad. Wat ik mooi vind aan het nieuwe Groenbeleid is dat het groen een kleur krijgt. Het is een verdieping van het eerdere Groenbeleid, waarin gewoon de plekken waar groen was, openbaar groen was, gemarkeerd zijn. Maar nu, door het trouwe werk van ambtenaren, heeft groen ook een naam. De bomen zijn ingedeeld. We weten wat waar zit. En we kunnen dus ook veel beter ecologische verbindingen maken aan de hand van wat er al vastgesteld is. En die verbindingen in de stad, bij de kruispunten, daar kunnen we nu echt wat mee gaan doen. En zoals ik al zei, dat is ontzettend

belangrijk in een drukke stad zoals Rijswijk. Ik heb toch alle tijd, jongens. Dat is wel leuk hieraan als je één punt hebt. Maar er zijn een aantal amendementen die wij van harte ondersteunen. Vooral het amendement als het gaat over compensatie van bomen, als we die toch weg moeten halen, dan huilt mijn hart altijd een beetje. Dat amendement wil ik ook van harte andere partijen nog aanraden. En monitoring. Laten we eigenlijk wat in de vorige beleid misten, het monitoren van het Groenbeleid, laten we dat nu gewoon eens goed uitvoeren deze keer. En er zijn heel veel partijen die zeggen, laten we dat doen. En we hebben natuurlijk al een duurzaamheidsmonitor, het werd al even genoemd. Laten we niet twee dingen los doen, maar koppel dat dan ook en wees effectief daarin. Dus ik wil van harte deze amendementen en ook alle andere woorden die de heer Dolmans heeft gezegd daarover, daar graag bij aansluiten. Ik heb nog wel een vraag aan de wethouder, welke vorm van monitoren het beste zou zijn? Periodiek, halfjaarlijks, jaarlijks, wat is zinnig hierin? Dat vraag ik ook aan de raad. Is het een politiek ding of is het een praktisch ding?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan geef ik graag het woord aan de heer Loof van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank u wel, voorzitter. Rijswijk is uniek met deze hoeveelheid groen midden in de Randstad. Dat merk je ook wanneer je weer een wandeling maakt door het Wilhelminapark, het Elsenburgerbos of Overvoorde. En dat is als ik er maar enkele noem. Dat moeten we waar mogelijk behouden en versterken voor huidige en toekomstige Rijswijkers. Dit Groenbeheerplan zit goed in elkaar, is realistisch en voldoet aan die opdracht. Het versterken van het groen in Rijswijk, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende ontwikkelingen op het gebied van biodiversiteit, klimaatadaptatie en recreatie. Er zijn veel moties en amendementen ingediend. We wachten de reactie van de wethouder hierop graag af, maar hebben wel alvast enkele vragen aan de wethouder en de verschillende indieners. En ook al enkele waardeoordelen, kan ik zeggen. Te beginnen met agendapunt 10.a, het amendement van Wij. Dit amendement is overbodig. De kern hiervan staat al in het Groenbeleid. En dit is ook weer een klassiek trucje van de fractie van Wij., het herhalen wat in een voorstel staat, wellicht enkele woorden aanpassen en dan doen alsof je het zelf hebt verzonnen, zodat ze straks weer een, Wij weten het beter essay, met een omvang waar menig student van zal schrikken, op Facebook kunnen plaatsen. Stop daar nou alsjeblieft eens mee. Het begint echt vermoeiend te worden. Dan benoem ik nog niet eens dat hier geen financiële dekking bij wordt aangegeven. Een klassieker voor de fractie van Wij. Plak dat gat in uw hand nou eens af. Hetzelfde geldt voor de motie. Financiële uitgaven moeten integraal worden afgewogen. Een dergelijk voorstel had beter kunnen worden ingediend bij de kadernota vorig jaar. Maar, verras ons en maak eens zelf een keuze. U wilt structurele investeringen. Bent u dan ook bereid om dit te bekostigen door bijvoorbeeld niet meer in te stemmen met, ik zeg maar wat, een miljoenenproject als de nieuwe sporthal? Ik hoor het graag van de fractie van Wij. Agendapunt 10.b, het amendement van D66 en andere indieners. Het is goed dat wordt nagedacht over de financiering, maar het is ook wel iets makkelijk om dit enkel af te doen met, ga maar subsidies zoeken. Ik ga er namelijk ook vanuit dat dat ook al gewoon gebeurt. En dat het in redelijk uitgebreide mate gebeurt. Daarnaast wordt hier expliciet aangegeven dat ontwikkelaars bijdragen aan de inrichting van het groen. Kunnen de indieners vertellen hoe ze dit rijmen met de ambitie om juist regelgeving bij ontwikkelingen te verminderen, hoe ze dit willen gaan afdwingen en hoe ze gaan uitleggen aan inwoners dat het kan betekenen, en hier hebben de heer Dolmans en ik al in het forum kort een een-tweetje over gehad, het betekent dat de kosten voor ontwikkeling, wat ook mogelijk nieuwbouw kan zijn, daardoor toeneemt? Waarbij ik nu alvast wil zeggen dat het niet betekent dat ik per definitie negatief tegen het amendement sta. Ik wil graag iets meer duiding. Even kijken. 10.d, het amendement van D66 en anderen, vraag aan de wethouder of dit uitvoerbaar is. In het Groenbeleid zelf staat al dat de ruimte in Rijswijk voor bomen om te groeien beperkt is. Het legt ook druk op de schaarse ruimte. Wat als

bomen over een x jaar weer volgroeid zijn, moeten ze dan weer worden gekapt vanwege ruimtegebrek? Ook hier, ik sta niet negatief tegenover dit amendement, maar 100 procent vervanging, dan weet je wat je ervoor terug krijgt. Maar als je daar boven komt, dan gaat dat zich op termijn uitbreiden. En die ruimte hebben we op bepaalde plekken gewoon niet. Dus de vraag aan de wethouder, is dit in ruimte en ook financiën uitvoerbaar? Dan in het algemeen een vraag aan de wethouder met betrekking tot de verschillende oproepen voor monitoring. Graag een reflectie hierover, omdat in het forum al een en ander is gezegd over de haalbaarheid van monitoring en in het Groenbeleid staat dat Rijswijk voor bepaalde monitoring te klein is. Ook hier geldt, ik sta niet negatief tegenover deze voorstellen, maar ik heb echt wat meer duiding nodig over de uitvoerbaarheid, gaat het dus vooral om, als ik reactie kan geven op wat mevrouw Harmsen zei. 10.f, ook van D66, wij vroegen ons af wat het Groenbeleid te maken heeft met het duurzaam inrichting van gebouwen. Ik bedoel, ik kan me er wel wat bij voorstellen, maar als dat daar zo staat, roept dat toch wat vragen op. Daarnaast, de inhoud van dit amendement, gebeurt dit niet al via andere routes, zoals biodiversiteit en klimaatadaptatie? En over wat voor gestelde regels denkt de fractie van D66 bij het in dit amendement opgeschreven voorstel? In het kader van de amendementen en moties, voorzitter, valt het de Rijswijkse VVD op dat soms wat vrijelijk wordt omgegaan met de mogelijke financiële gevolgen. Het raadsvoorstel zelf zegt expliciet, er zijn geen directe financiële consequenties. Het beleid is nadrukkelijk een ambitiedocument, inspiratie- en toetsingskader. Ambities zijn echter begrensd door de beschikbare middelen en die zijn nu, zoals we weten, erg schaars. Kan de wethouder daarom toezeggen dat als enkele van deze moties of amendementen worden aangenomen, hij vanwege het feit dat sommige ambities en de moties en amendementen financieel ook ver zouden kunnen gaan, wel rekening blijft houden met de betaalbaarheid in relatie tot andere onderwerpen die van belang zijn voor de stad? En niet dit nadrukkelijke ambitiedocument als enkele argumentatie gebruikt om, los van afgesproken kaders, financiële middelen vrij te spelen? Blijf dit integraal zien, is de oproep aan de wethouder. Ook gelet op de ruimtelijke mogelijkheden, want daar wordt met sommige voorstellen, ik verwijs weer naar het amendement over de compensatie van bomen, misschien nog net iets te makkelijk over gedacht. Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de sprekers voor hun inbreng en hun betrokkenheid bij het nieuwe Groenbeleid, welk wij vanavond in onze gemeenteraad bespreken. De inbreng van deze betrokken bewoners en organisaties brengt altijd menigeen onder ons tot denken bij dit soort belangrijke onderwerpen. We hebben het nieuwe geactualiseerde Groenbeleid uitgebreid besproken in het forum van 14 januari jongstleden. De fractie van de PvdA is blij met het voorliggende Groenbeleid. In het nieuwe Groenbeleid leggen we goed vast wat voor Rijswijk belangrijk is. Voor de PvdA is het belangrijk dat er voldoende openbaar groen is, dat er vooral wordt ingezet tot behoud en waar nodig kwaliteitsverbetering. Gelukkig is dat ook de visie van ons college en de wethouder. We nemen de nodige maatregelen om de biodiversiteit te versterken, maatregelen in verband met de klimaatveranderingen en maatregelen die behoren bij de binnenstedelijke ontwikkelingen en de groei van onze stad. De PvdA vindt het ook belangrijk dat bomen bij herontwikkelingen zo goed mogelijk gespaard blijven. Mochten deze onverhoopt toch sneuvelen, dan komen er wat betreft de PvdA voldoende bomen terug. De wethouder gaf tijdens het forum daags in gesprek te gaan over onder andere de mooie bomen in Te Werve-Oost. Kan de wethouder ons wellicht positief nieuws brengen over dit gesprek en de aanpak wat betreft deze bomen bij de herontwikkeling van Te Werve-Oost? Voorzitter, ook is het voor de PvdA-fractie belangrijk dat we blijven monitoren wat al deze maatregelen en ingezette beleid op gaat leveren. Veel is door mijn

voorgangers vanavond reeds gezegd. De PvdA is dan ook mede-indiener van enkele amendementen en de motie om het Groenbeleid op enkele facetten iets aan te scherpen, dan wel te borgen. Voorzitter, de fractie van de PvdA spreekt de hoop uit dat met dit Groenbeleid Rijswijk weer de volbundige mooie groene parel in Haaglanden genoemd kan worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan geef ik graag het woord aan de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Vriendelijk dank, voorzitter. Goed, het evaluatie van het Groenbeleid, er is al heel veel over gesproken, ook in het forum. Daarvoor wil ik ook mijn collega Jordy Bruin bedanken voor zijn goede betoog in het forum, vooral in de praktijk, heel veel praktijkpunten kwamen naar voren. Het was een leuk debat om te zien, ook dat de wethouder daarop anticeerde, hartstikke leuk, heel erg goed gegaan. Wij zijn niet veeleisend op dit raadsvoorstel, vonden het op zich een goed voorstel. En eigenlijk wil ik ook vooropstellen om alle medewerkers van de gemeente Rijswijk, die dag in dag uit dit Groenbeleid waarborgen, opruimen, bijhouden, ook mensen van de binnen banen en andere partners, gewoon bedanken voor hun inzet. Het is met weer en wind, dag in dag uit, voor ons klaar te staan. Chapeau. Voorzitter, een goed verzorgd, veilig en schoon Rijswijk is voor Rijswijks Belang ontzettend belangrijk. Al jarenlang houden wij ons ook druk bezig met het Groenbeleid. We maken daarin wel stappen, vinden wij. Dat er hier en daar gekeken ook kan worden, om met het klimaat mee te gaan, om met de weerstemperaturen mee te gaan. Je gaat wat eerder starten of je gaat wat later laten beginnen. Het worden warme zomers, koude zomers, daar kan je je rekening mee houden. Dat is altijd vrij moeilijk in te schatten. Voorzitter, bij ons kwamen eigenlijk maar twee punten naar voren in het forum. Waarvan één punt is dat de biodiversiteit, collega Bruin refereerde er al aan, dat vooral in het Groenbeleidsplan die nu voor ons ligt, wordt hoofdzakelijk gekeken naar nieuwbouwprojecten voor toepassingen van groene muren en daken om de biodiversiteit te verhogen. Maar in oudere wijken, bijvoorbeeld in de wijk Steenvoorde en Stervoorde, waar verduurzamingsprojecten vol aan de gang zijn en sommige reeds zijn afgerond, wordt in dit plan niet aan gerefereerd. Waar je dus aan de ene kant van de stad aan biodiversiteit wil verhogen, aan de andere kant van de stad ben je het eigenlijk aan het verstoren en aan het afbreken. En dan moet je echt denken aan verstoringen of het laten verdwijnen van huisvesting van broedplaatsen in soorten zoals de vleermuis, dwergvleermuis, de schoolekster, en de huismus, die kunnen we als verliezer noteren. Dus wat we eigenlijk aan de ene kant proberen te herstellen bij nieuwbouw, wordt aan de andere kant verstoord of afgebroken. We zouden daar graag nog een reflectie van de wethouder op willen, want anders zouden wij hem graag in de tweede termijn met een motie willen motiveren om ook aandacht te hebben voor de verduurzamingsprojecten in de oudere wijken. Voorzitter, puntje twee was dat, de heer Bruin vroeg ook, prima zo'n grote ambitie met een heel mooi voorstel, prima plan, maar inderdaad we missen een peiling, we missen een rapportage, een periodieke rapportage. Ik heb vanaf zondagnacht half twaalf verschillende amendementen voorbij zien komen. Mijn vraag is wel aan de heer Dolmans, wat bewoog op dat moment om zo actief ons te mailen? We werden er allemaal wakker van, maar op zich is dat geen probleem. Ik hoor graag u uitleg wat u op dat moment motiveerde om ons actief zeven amendementen voor te leggen en of we daar even op wilden reageren, of we wilden mee tekenen. Voor ons was eigenlijk te weinig tijd, te kort dag om daar goed op te reageren, alles goed door te lezen. Dus hopelijk in het vervolg kan u ons iets eerder meenemen, in op zich best wel redelijke amendementen. Op één van de amendementen, op agendapunt 10.e, over het evaluatie van het Groenbeleid, heeft u met een aantal andere partijen een prima amendement opgesteld. Alleen daar praat u over, we willen graag periodiek, periodiek willen wij een rapportage zien. Maar periodiek is een heel ruim begrip. Periodiek kan dagelijks zijn, wekelijks zijn, maandelijks zijn, jaarlijks zijn, tweejaarlijks, vier jaar, tien jaar noem maar op. Je kan allerlei periodieken kan je bedenken. En dat ontbrak in het amendement. En ik schoot wakker en ik dacht,

wacht eventjes, ik wil hier heel graag aan meedoen, want ook collega Bruin had eraan gerefereerd, we willen graag een halfjaarsrapportage. Laten we dus in het amendement een kleine toevoeging doen, dat we daar dus een halfjaarsrapportage van maken. En daarmee zouden wij heel graag het amendement willen sub-amenderen, met de hoop daarmee ook de partijen mee te krijgen voor een breder draagvlak. Dat we halfjaarlijks zien waar we staan als gemeente, als gemeenteraad, over het voorstel wat we nu gaan aannemen met zijn allen, of dat ook bijgehouden kan worden. Voorzitter, daar voor wil ik het even bij laten in mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Daarbij is uw subamendement ook hiermee ingediend. Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Cupedo van Beter voor Rijswijk.

De heer Cupedo: Dank u wel, voorzitter. Afgelopen forum hebben we het Groenbeleid behandeld. Net als andere partijen hebben we onze vragen gesteld en deze zijn naar tevredenheid beantwoord. We hebben verschillende moties en amendementen ontvangen en we wachten even de beantwoording van de wethouder af. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van Schie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik vermoed dat ik de laatste ben en dat past ook wel bij het andere geluid dat het CDA laat horen. De CDA-fractie is tegen vaststelling van dit Groenbeleidsplan. Ten eerste omdat onduidelijk is, en we hebben dit vaker opgemerkt, wat het gevolg is van de inwerkingtreding van dit plan. Bovendien laten ambities zich niet zo makkelijk toetsen en monitoren. Die onduidelijkheid is nog groter omdat elke financiële indicatie voor uitvoering van dit plan ontbreekt, laat staan, verantwoording of budgettering. Dat wordt, zo zien wij, vooruitgeschoven naar plannen die nog moeten komen. En Rijswijk heeft geen geld meer, voorzitter. Zeker niet zolang dit college de uitgaven in het sociaal domein niet onder controle krijgt. Daarom hebben wij tijdens de laatste begrotingsbehandeling ook afgesproken om geen nieuwe beleidsplannen meer op het stadhuis te maken, maar ons geld te besteden aan uitvoering van bestaande plannen op straat, in de publieke leefomgeving die ertoe doet voor onze inwoners. Daarom stoort het ons dat er op dit stadhuis toch weer allerlei mooie voornemens op papier worden gezet met een nieuw monitoringsysteem en met veel inzet van beleidsambtenaren en dito kosten. Met mooie, lange raadsdiscussies op dit stadhuis en mogelijk nog een foto van de wethouder in de krant, wat schieten we daarmee op? Want, hoe staat het inmiddels met de vorig jaar in deze raad vastgestelde nota Groenbeheer, waar ook al met moeite een financiële dekking voor werd gevonden? Kan de wethouder de gebieden in Rijswijk aanwijzen waar inmiddels de boel is aangepakt en waar het groen zichtbaar is opgeknapt? Bijvoorbeeld met voorbeelden. En hoe lang hebben wij nog nodig om de schade van de verloedering in heel Rijswijk verder in te halen? Het CDA stelt dus voor, stop met plannen en ga aan de slag. Voor wat betreft amendementen en moties ga ik ze niet stuk voor stuk bij langs, maar merk ik in zijn algemeenheid op dat monitoring en evaluatie van een plan dat onvoldoende concreet is, geen goed idee is. Dit leidt tot een last op het apparaat en niet tot concrete resultaten. Dat was mijn eerste termijn, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. U bent niet de laatste spreker, dat is de heer El Majjaoui van de Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord. Eerder heeft onze fractie vragen gesteld over het raadsvoorstel Groenbeleid. De vragen betroffen onder andere het beheer en het structureel onderhoud van het extra groen dat ontstaat door groei en gebiedsontwikkeling. Ook werd er gevraagd naar de financiële middelen en dekkingsplan van langdurig onderhoud. Daarnaast vroegen wij hoe de kwaliteit van het groen op peil kan worden gehouden, met name op lange termijn. De wethouder heeft inmiddels antwoorden gegeven. Dank hiervoor. Voorzitter, om onze standpunten

kracht bij te zetten, heeft onze fractie meegetekend bij verschillende amendementen. Deze amendementen zorgen ervoor dat Rijswijk actief op zoek gaat naar onder andere Rijks- en Provinciale subsidies voor de bekostiging van het gebiedsontwikkeling en het blijven realiseren van groen in die gebieden. Daarnaast wordt er gepleit voor het toevoegen van extra groen bij gebiedsontwikkeling. Ook hebben wij meegetekend bij een amendement dat voorziet in extra compensatie voor gekapte, zieke of oude bomen, zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan het aantal bomen in onze gemeente. Extra bomen zijn immers goed voor de luchtkwaliteit, wat ten goede komt aan onze volksgezondheid. Verder hebben wij meegetekend bij het amendement voor natuurinclusie en duurzaam bouwen, zodat de natuurwaarde in Rijswijk wordt vergroot of op zijn minst behouden. Tot slot is het van belang dat er periodiek wordt geëvalueerd met meetbare indicatoren, zodat de voortgang van zowel de kwaliteit als de kwantiteit ontwikkeling van groen goed in kaart kan worden gebracht. Voorzitter, onze fractie is medeondertekenaar van de motie Monitoring Groenbeleid. Wij vinden het belangrijk om het groen structureel te monitoren, oftewel duurzaamheidsmonitor. Dit stelt ons in staat om de ontwikkelingen in zoveel de kwaliteit als de kwantiteit van het groen bij te houden en waar nodig bij te sturen. Zo voorkomen wij verlies van biodiversiteit en dragen we bij aan het vergroten ervan. De motie wil tevens het inventariseren van de monitoring van doel- en icoonsoorten op regionaal niveau. Ook wel het meetgraad van biodiversiteit. Dit kan tevens leiden tot samenwerking met de omliggende gemeenten. Voorzitter, de motie van Wij., Investeren in de uitbreiding van groen voor een gezond en leefbaar Rijswijk. Voorzitter, de verwachte groei en de noodzaak om groen te integreren met onder andere de woningbouwopgave wordt door ons ook ondersteund. Althans, door onze fractie, de verwachte groei. Tegelijkertijd willen we opmerken dat de beoogde aanpassingen, dus de amendementen, op het Groenbeleid de verwachtingen integraal meenemen. Daarom achten wij deze motie wellicht overbodig. Maar desondanks laten we de wethouder hierover zijn visie geven waarna onze fractie hier een besluit over kan nemen. Tot zover, voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Dan dank ik u allen voor uw inbreng in de eerste termijn van uw raad en geef ik graag het woord aan wethouder Wit voor het reageren op de ingediende moties en amendementen en een aantal vragen die aan u zijn gesteld.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik u als raad bedanken voor het goed lezen van het stuk wat er momenteel ligt. Dat blijkt ook wel uit de intensiteit waarmee onder andere amendementen worden ingediend, waarmee moties worden ingediend en ook de ondersteuning die ik voel vrijwel raadsbreed voor dit beleidsstuk. Dit beleidsstuk wat oorspronkelijk niet eens afzonderlijk in, de bedoeling was om afzonderlijk in te dienen, omdat we het echt zien als bouwsteen van de omgevingsvisie. Maar om de kaders goed te stellen en om ook een herleidbaarheid te hebben, hebben we besloten om dit toch op deze manier met u te bespreken. Ik ben blij dat we dat gedaan hebben, want we hebben inderdaad, zoals door een aantal van u al werd aangegeven, een hele goede discussie gehad in het forum. Ik vond het ook fijn, de fractie van ChristenUnie refereerde al even aan de presentatie die gegeven werd en de sfeer die daar hing ging inderdaad echt over groen en over ambitie. Ik merkte ook aan het forum en aan de presentatie dat dat gedeeld werd door de raad. De discussie die we hadden over de verschillende soorten vogels met een aantal van u, waaronder ook fractieassistenten, vond ik echt versterkend voor het Groenbeleid van Rijswijk. In het algemeen kan ik u vertellen dat dit document wat hier nu ligt een stevige stap voorwaarts is. Zo zien wij dat ook en ik ben blij dat u dat ook ziet. Uiteindelijk hebben wij beleid wat de afgelopen, wat door de inspreker mevrouw Marck ook werd aangegeven, wat in 2010 is ingezet, al die jaren als college blijven ondersteunen, ook de vorige colleges, ook dit college. En ik denk dat we nu aan de vooravond staan van een versterking van het beleid, van het Groenbeleid wat we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. Met dit beleid kunnen wij ook de groei van de stad de komende jaren bedienen. Dat wil

niet zeggen dat het een beleid is wat vast gegoten is in cement. Uiteindelijk zullen we op basis van, wat u ook terecht noemt, een toezegging die ik ook gedaan heb in het forum over monitoring, zullen we daar naar kijken en ook het beleid is bijstuurbaar als op een gegeven moment blijkt dat daar wellicht toch niet helemaal uitgehaald wordt wat wij verwachten. En dat is ook meteen het bruggetje naar de amendementen en moties die zijn ingediend. Ik ga ze even langslopen. Ik denk als ik de moties langsloop dat ik de meeste vragen namelijk ook wel beantwoord die gesteld zijn. Mocht dat niet zo zijn dan loop ik daar straks nog even rustig langs. Ik begin daarbij bij het amendement van Wij. Rijswijk, het Groenbeleid. 10.a is dat op de agenda. Ik verwijs even naar de agenda zoals die in iBabs staat. Het is een raadsvoorstel, het is een amendement wat op zich prima past, maar ik heb nog wel wat meer uitleg daarover nodig. Want u zegt op een gegeven moment bij toevoeging a, om de verwachte bevolkingsgroei in Rijswijk op te vangen wordt evenredig geïnvesteerd in de uitbreiding en verbetering van groengebieden. Dat kan, maar uitbreiding van groengebieden, ik ga er vanuit dat u daarmee bedoelt, uitbreiding binnen de groengebieden en binnen het groen wat wij in Rijswijk hebben, uitbreiding en versteviging daarvan. Uitbreiding binnen de landgoederenzone, uitbreiding binnen de parkenzone zoals u die ook zo net noemde. Op het moment dat we het op die uitbreiding hebben, dat is een interpretatie die ik er nu aan geef, dus ik hoor graag straks van u of die op die manier geïnterpreteerd moet worden, dan denk ik dat deze dat dit amendement prima een toevoeging kan zijn aan het raadsvoorstel zoals het voor ligt. Ik wil daarbij wel aangeven dat eigenlijk het grootste deel van wat hier staat ook eigenlijk al gedaan wordt. Wij zijn bezig met het investeren in de landgoederenzone. Wij zijn bezig met het investeren in de parkenzone. Wij vergroenen Rijswijk op plekken waar dat momenteel kan. Kijk naar het Bogaardplein waar we vergroend hebben. Gisteravond was de presentatie over de binnengebieden, de binnenterreinen van stadscentrum Bogaard, waar ook behoorlijk wat groen toegevoegd wordt. Tegelijkertijd hebben we bijvoorbeeld gebieden als de Opperd hebben we beschermd tegen eventuele ontwikkeling, zodat we als groen ook echt binnen onze landgoederenzone kijken, wat kunnen we nou vasthouden. Tegelijkertijd weten we ook dat dat altijd onder druk blijft staan in deze stad. Maar met dit beleid zoals we het nu vaststellen, denk ik dat wij het grootste gedeelte van het amendement wat u hier aangeeft eigenlijk al wel doen. Ik laat daarin in dit geval even het oordeel aan uw raad hoe u daar verder mee instemt. Maar naar mijn idee doen wij dit. Amendement 10.b, Financiering van de ambities. Amendement van D66, ondersteunend door GroenLinks, ik ga het niet allemaal noemen, want dan ben ik heel lang bezig uiteindelijk. Heel veel partijen ondersteund. Rijswijk heeft de ambitie te realiseren, wijzigen en op zoek naar Rijks- en provinciale subsidies. Zoals de fractie van de VVD ook al aangaf, dit doen wij. Elk project wat wij lopen, kijken we of we subsidie kunnen krijgen. Of het nou voor klimaatadaptatie is, voor inrichting, voor riool, voor eigenlijk alles wat met ondergrond, bodem, water of zelfs luchtkwaliteit te maken heeft, wat daarin versterkend kan zijn, worden subsidies gezocht. En die zoeken wij provinciaal, die zoeken wij regionaal, die zoeken wij bij het Rijk. En waar nodig zullen we aansluiten bij subsidietrajecten die Europees lopen. En dat gaat dan vaak vanuit de provincie of andere gemeenten. Dus deze gebiedsontwikkelingen, u vraagt dan ook nog of wij de ontwikkelaars kunnen laten bijdragen aan het realiseren van inrichting van het groen. Dat is ook standaardbeleid. Op het moment dat wij, bijvoorbeeld in het Havenkwartier appartementen die gebouwd worden, daar wordt per vierkante meter een bedrag ook vrijgemaakt om de inrichting van de openbare ruimte te realiseren. En daar is groen een belangrijk onderdeel van. Dat heeft u ook ondersteund in een amendement wat u toen heeft ingediend over natuurinclusiviteit en biodiversiteit. Waarvoor ook nog steeds mijn dank. Dus deze motie, of dit amendement, acht ik eigenlijk overbodig. Maar ik laat ook daar het oordeel aan uw raad. Het amendement, Kwantiteit van groen. Dan hebben we het over 10.c. Daar komt u op een punt dat ik toch terughoudend ben. 3-30-300 is een kader, zoals u het wilt noemen, maar is een kader waar wij heel moeilijk aan kunnen voldoen in eerste instantie. We hebben een ambitie, zoals hier ook staat, waar we naartoe willen groeien. De 3 en de 300, zoals

eerder aangegeven ook in het forum, daar kunnen wij prima aan voldoen. Daar zitten we ook heel dichtbij, denk ik, voor bijna overal in Rijswijk. Zoals gezegd, zijn nog een paar straten waar nog geen bomen staan. Doorn in mijn oog. Maar uiteindelijk, de 30-regeling is erg lastig realiseerbaar. Ik denk ook dat op het moment dat wij bomen planten, op het moment dat wij uitgaan van het beplantingsplan en er worden bomen terug geplant, dan is 30 sowieso iets wat pas na een aantal jaren, zo niet een decennium, haalbaar is. Om de doodeenvoudige reden dat als je een boom terug plant die dat meteen zou geven, dat de kans dat die boom het daadwerkelijk redt, heel klein is. Het is een bepaalde maat, die bomen, waarvan wij weten dat ze de grootste kans hebben om te overleven. En waarvan ze ook tegelijkertijd nog redelijke natuurwaarde toevoegen. Daar zoeken wij naar. We zoeken dus naar het effectief planten van bomen. Op het moment dat wij de 30 als kader zouden indienen, dan ben ik bang dat we bij heel veel herinrichtingsplannen gemotiveerd moeten gaan afwijken van dit kader. Dus ik zou willen voorstellen om dit als richtlijn in te zetten. Dus niet als ambitie zoals er nu staat of als, wat hebben we er staan, regel. Maar dat we dat als richtlijn opgeven. Ik vind het kader te sterk gesteld. Ik ben bang dat ik hier niet aan kan voldoen. En dan sta ik hier over een aantal jaar, dat weet ik niet of ik hier dan nog zit, geen idee. Maar in ieder geval mijn opvolger eventueel, dat dan een kader is aangenomen waar we eigenlijk niet aan kunnen voldoen. Dus in deze vorm wil ik het amendement ontraden. Dan amendement 10.d, Compensatie op niveau. Hier heb ik lang over gepraat, vandaag en gisteren. Want ik snap waar u naartoe wilt. Het is ook, bijna een dooddoener, een sympathieke motie, sympathiek amendement, moet ik zeggen. Maar het heeft wel wat praktische problemen. Uitgangspunt wat wij nu hebben is één op één compensatie. En meer dan dat is met het oog op de beschikbare ruimte in heel veel projecten nu niet mogelijk. U vraagt terecht, kunnen we dat dan niet gemeentebreed doen? Dat zouden we kunnen doen, maar op het moment dat wij 166 procent moeten gaan terugplaatsen, betekent dat behoorlijk wat bomen die we op de beschikbare groene locaties in Rijswijk, de parken bijvoorbeeld, moeten gaan terugbrengen. Waarbij we toch ook wel moeten gaan planten op plekken waar ook nog open ruimtes aanwezig zijn, die ook voor de biodiversiteit van onze stad belangrijk zijn. Daarnaast wil ik me ook niet alleen concentreren op bomen. Ik snap dat u kijkt naar bomen, want die zijn beeldbepalend in de straat. Maar als we het hebben over bijvoorbeeld Te Werve, of de wijken, andere wijken die wij ontwikkelen, dan proberen we dat ook te richten op natuurwaarde. Dus zoveel mogelijk buiten de bomen om, ook door lage begroeiing, natuurwaarde terug te brengen die biodiversiteit versterkt. Dat is een van de uitgangspunten waar dit hele beleidsplan ook op is gestoeld. En meer bomen betekent niet automatisch meer biodiversiteit of een hogere natuurwaarde. Bij compensatie kijken we dus natuurwaarde. En bij het feit dat er een afname van natuurwaarde is bij jongeren aanplant, dat is ook een aanname die ik niet helemaal ondersteun. Als we kijken naar een groot deel van wat er weggehaald is in de Lindelaan, had zeer weinig biodiversiteit en zeker ook weinig natuurwaarde. Maar wat we nu terug gaan plaatsen, is een vergelijkbaar aantal bomen, maar wel met een hogere biodiversiteit, omdat we verschillende bomen terug planten. Ik zou het amendement zoals het er nu ligt dus ook echt willen ontraden. Dat heeft nog één, ik weet dat veel mensen uit de raad over dit amendement gesproken hebben. Het heeft ook nog een aanvullend iets. Op het moment dat wij bomen planten moeten we ze ook nog een keer drie jaar water geven. Er zit ook gewoon een praktische beheerkant aan. Op het moment dat wij bomen planten, hebben we daar nog behoorlijk wat, dan denkt u wellicht, wat is nou een beetje water geven? Maar dat is 10 euro per boom per maand. Reken het maar uit, een paar duizend bomen erbij, dan zit je al snel op een 50.000 euro per jaar. Dat gaat aardig in de papieren lopen. Dat moeten we uiteindelijk ook nog kunnen dekken. Ik laat het eventjes aan de reactie in tweede termijn hoe ik daar verder mee omga, want ik vermoed het zomaar dat ik die nog wel ga krijgen. Het amendement, Evaluatie van het Groenbeleid. Ik heb daar toch eigenlijk een probleem met vooral één woord en dat is kwalitatieve monitoring. Kwalitatieve evaluatie, sorry, moet ik goed zeggen. Rijswijk evalueert de voortgang op de kwalitatieve en

kwantitatieve groenambities met periodieke rapportages op basis van meetbare indicatoren. Wat ik ook in het forum heb aangegeven is dat wij zeker willen monitoren. En dat monitoren en evalueren. En dat zouden we dan via de duurzaamheidsmonitor willen doen om dat tweejaarlijks te doen. Er komt straks een motie nog van GroenLinks waar het jaarlijks staat. Ik zou eventueel naar jaarlijks toe kunnen. Maar halfjaarlijks zoals de Rijswijk het belang aangeeft in haar subamendement, dat is absoluut, dat is zeker niet haalbaar. Moet u ook bekijken, op het moment dat je gaat monitoren moet er ook een bepaalde periode zitten tussen een moment van monitoren en het volgende moment. Als ik elk halfjaar ga monitoren dan is er eigenlijk heel weinig veranderd en heeft het ook weinig effect. Dus er moet een bepaalde periode tussen zitten zodat je ook verschil ziet in wat er gegroeid is en ook wat erbij gekomen is. Evaluatie, zoals ik zeg, vindt plaats op basis van metingen. En dit veronderstelt het monitoren dus van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens. Kwantitatieve gegevens kan ik prima monitoren. En als u mij vraagt om op basis van kwantitatieve gegevens, zowel vanuit onze eigen groene hub die komende week actief wordt en waar wij heel veel informatie hebben over ons groen, wat ook actief wordt bijgehouden, waar we bijna realtime kunnen zien wat er uitgaat en wat erbij komt, dan kunnen wij in combinatie met bijvoorbeeld waarneming.nl of de Nationale Flora en Fauna Bank zouden we daar een monitoring op kunnen toepassen. Maar kwalitatieve monitoring zoals u die nu vraagt, tenminste zo interpreteer ik hem, vraagt echt capaciteit. En die capaciteit die wil ik niet te laag inschatten. Want dit vraagt mij om dit Rijswijk breed te doen. Rijswijk heeft heel veel groen. Dat betekent dus ook dat je daar echt serieus werk van moet maken. Dat betekent dus, dat is echt mijn inschatting en de inschatting van de ambtelijke organisatie moet ik zeggen, dat we daar dan 1 FTE op moeten gaan inzetten. En ik heb gewoon momenteel eigenlijk niet de middelen om op die wijze de evaluatie of monitoring te laten plaatsvinden. Dus ik wil dit ten aanzien van het kwalitatieve deel dan ook ontraden. De kwantitatieve monitoring en evaluatie, die kunnen we dus prima doen. Ook vanuit de groene hub die wij straks live hebben, waar al die gegevens in principe prima in staat. Even kijken, amendement Kwaliteit van het groen. Dat gaat uit van het instellen van regels voor natuurinclusieve en duurzame inrichting van gebouwen in de buitenruimte. Dat doen we, dat is onderdeel van ook de anterieure overeenkomsten die wij afsluiten, de overeenkomsten die we met de bouwers hebben, het sturen op natuurinclusief bouwen. We hebben ook een convenant klimaatadaptief bouwen. Dus naar mijn mening is dit amendement overbodig, maar goed het voegt, ik laat daarom dus ook het oordeel even aan de raad. Amendement Monitoring regionale samenwerking bijhouden eigen data. Daar staat een zin in waar ik wel enige moeite mee heb, Rijswijk zal daarnaast de beschikbare tellingen van sleutelsoorten verzamelen en analyseren. En dan vraagt u mij wederom inderdaad om sleutelsoorten op soorten te gaan analyseren. Monitoren prima, verzamelen van gegevens ook prima. Maar op het moment dat ik in analyse moet gaan duiken, en dat geeft dit amendement wel aan, betekent dat ook wederom extra inzet, bovenop wat we toch al krappe bezetting binnen ons groenteam in Rijswijk, die ontzettend hard werken om in ieder geval alles bij te houden. Samenwerking met provincie en omliggende gemeenten zeker, dat kan. Maar vanuit het netwerk weten we ook dat in de regio eigenlijk momenteel nog niet echt monitoringsprocessen zijn opgestart voor het type biotoop zoals wij dat in Rijswijk hebben. Samenwerken met de provincie of omliggende gemeenten, dat zal daarom in beginsel niet direct werken. Maar uiteindelijk denk ik dat als wij samenwerken in een groot gebied, dat we wellicht wel iets kunnen bereiken. Dus ik ben wel bereid om dat te gaan onderzoeken. Even terug, nogmaals, ik ga deze motie echt ontraden, het heeft echt te maken met de analyse die u mij vraagt te gaan doen. Effecten van beheersmaatregelen monitoren, nogmaals, dat kan, en zeker ook op projectniveau, zoals we ook al gaan doen bij de parkloper en de bosloper. En dat gaat dus op basis van meetgegevens die wij uit waarneming.nl of de NFFD halen. Dan hebben we nog het amendement Nieuwbouw en transformaties. U vraagt mij daarbij om nieuwbouwwontwikkelingen te vervangen door gebieds- en locatieontwikkelingen, die kan ik direct overnemen. Maar goed, de raad moet

erover stemmen, dat is in ieder geval iets waar ik geen enkel bezwaar tegen heb. Dan komen we bij een motie van Rijswijk, Wij. Rijswijk, Investeren in de uitbreiding van groen voor een gezond en leefbaar Rijswijk. Ik wou dat ik het kon, ik wou dat ik miljoenen kon vrijmaken om het groen verder te uitbreiden, om het groen te intensiveren, om projecten structureel van extra financiële middelen voor groen te voorzien. Want zoals u terecht aangeeft, de stad heeft, groeit. Dus dan zou er in ieder geval, elke extra euro is dan meegenomen. Maar tegelijkertijd ontbreekt hier het dekkingsvoorstel. U vraagt mij om dat in het kaderdebat mee te nemen. Wij weten ook hoe de financiële situatie van de gemeente Rijswijk momenteel is. De kadernota vraagt om bezuinigingsvoorstellen. We hebben nog een negatieve, nog geen sluitende begroting, zeker niet meerjarig, maar ook niet voor 2026. En ik kan hier dan ook als lid van dit college, en ook kijkende naar mijn collega van financiën, niet meegaan in deze motie en ik zou hem ook ten sterkste ontraden. Hiermee schrijft u nog net geen blanco cheque uit, maar ik denk dat, hoe graag ik het ook wil, dat het niet het moment is om dit op deze wijze te doen. Dan de motie Monitoring Groenbeleid van GroenLinks, ondersteund door ook een aantal partijen. Even kijken, want er is een wijziging gekomen nog in de motie ten opzichte van wat ik hier heb. De motie die ik nu in tweede instantie heb ontvangen, zoals ik hem nu zie, kunnen wij daarin meegaan en zou ik hem ook kunnen omarmen. Het feit is wel, u vraagt mij daar om jaarlijks, dus periodiek, om jaarlijks te gaan monitoren. Ik heb net al aangegeven, eigenlijk vind ik tweejaarlijks een prima systeem, omdat je daarmee ook daadwerkelijk het verschil ziet. De duurzaamheidsmonitor, zoals eerder aangegeven, hebben we ook op die wijze ingezet. De ChristenUnie refereerde daar al aan. We willen niet graag heel veel dingen dubbel gaan doen, dus binnen die monitor zou ik heel veel willen gaan vatten. Dan vind ik jaarlijks echt wel pittig, laat ik het zo zeggen. Dus ik zou toch willen voorstellen of we dat op tweejaarlijkse wijze zouden kunnen doen. Dan blijf ik ook bij de eerdere toezeggingen die ik aan de raad heb gedaan. En ik denk dat dat haalbaar is voor ons als gemeente. Ga ik nog eventjes langs een aantal vragen die nog gesteld zijn. Even terugkomen op D66 nog, u gaf aan, evaluatiecyclus is niet voorzien. Het is wel voorzien. Er staat wel een evaluatiecyclus in, maar niet op meting van fauna en kwaliteit. Het is echt op basis van kwantiteit. Goed, daar hebben we het net al over gehad. De ChristenUnie inderdaad, we hebben heel veel gegevens inzichtelijk. Die groene hub, ik kan u echt aanraden om er naar te kijken, het is een fantastisch ding. We hebben straks gewoon zoveel informatie, er is geen gemeente in Nederland die het op deze wijze geïnventariseerd heeft. En ook geen gemeente die het op deze wijze presenteert aan u. En dat is niet alleen aan u, dat is aan heel Rijswijk. Dus zeg het voort, log er alstublieft op in. De gegevens daarover worden vanzelfsprekend nog naar u toe geleid. De VVD heeft een aantal vragen gesteld. Ik denk dat ik op de meeste wel ben ingegaan. U heeft mij nog wel gevraagd om een toezegging om rekening te houden met betaalbaarheid en integraliteit. Ik denk ook dat ik daar net genoeg over heb gezegd. Ik kijk altijd naar het integrale plaatje. De laatste motie die ik van Wij. Rijswijk heb behandeld, kijk naar het grote plaatje. We hebben gewoon momenteel financieel een hele grote uitdaging. Dus dat zal ik ook in de moties die nu voorliggen en de amendementen op die wijze blijven beoordelen.

De voorzitter: Mijnheer Loof, u wilt interrumpen.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Wethouder, als ik het goed hoorde zeggen, zei u bij die laatste motie, een blanco cheque en zou miljoenen kosten, toch? Ik heb het niet heel goed gehoord.

De heer Wit: Laat ik het zo zeggen, ik heb gezegd, het lijkt op een blanco cheque. Het kan miljoenen kosten. Ik heb gewoon momenteel heel weinig financiële middelen. Ik hoop dat we de begroting voor de komende jaren dekkend kunnen krijgen. Dat vraagt offers.

De voorzitter: Mijnheer Loof, u had natuurlijk naar de interruptiemicrofoon moeten lopen vandaag. Maar er zijn ook vandaag weinig interrupties. Mijnheer Wit, wethouder Wit, was u klaar? Nee, toch?

De heer Wit: Ik heb ook nog even de tijd, gelukkig. Enige voorstel, dat scheelt wel weer. Rijswijks Belang heeft nog een vraag gesteld over natuurinclusief renoveren. Het Groenbeleidsplan geeft wel aan dat ook voor doelsoorten en doelbiotopen wordt bepaald voor bestaande situaties. Dus ook voor renovaties. En ook daarin is de doelstelling dat de situatie na renovatie groener of biodiverser is dan daarvoor. Maar uiteindelijk zijn we daar natuurlijk wel mede afhankelijk van de inwoners en van de corporaties. Ik heb regelmatig overleg met de corporaties. En in de planning staat ook inderdaad om met de corporaties te gaan platen over, hoe kunnen we nou ook hun binnentuinen, ook hun vastgoed en ook hun openbare ruimte om de panden heen zo groen mogelijk maken. Daar slagen we redelijk goed in op een aantal plekken. Maar nog lang niet op het niveau dat ik graag zou willen zien. Maar ook voor de corporaties geldt, en dat geldt voor iedereen, je kan je geld maar één keer uitgeven. Op het moment dat zij met verduurzaming bezig zijn, zou het een mooie koppelkans kunnen zijn. Maar uiteindelijk ga ik niet over hun financiën. Maar we hebben wel goed contact daarover. Over de termijn in uw subamendement heb ik het net al gehad. Dan nog even het CDA. U bent tegen dit voorstel, dat was wel duidelijk. U vraagt mij, wat zijn de gevolgen? De gevolgen zijn dat we het Groenbeleid dat we in Rijswijk hadden versterken. Dat we de biodiversiteit gaan vergroten. En dat we het groen in Rijswijk een stevige kans geven om onze samenleving te bedienen, zoals we dat met zijn allen graag willen zien en zoals ook door een groot deel van de raad momenteel wordt ondersteund. En de uitvoering daarin die zit in projecten. Het is niet alleen niet voor niks. We hebben ook, als we het hebben over bijvoorbeeld het mobiliteitsplan, de uitvoering van het mobiliteitsplan van beleid zit in projecten. Er zit een uitvoeringsagenda achter. Dat geldt ook voor dit beleidsplan. Er zit niet direct een uitvoeringsagenda achter, maar we hebben wel de projecten de komende jaren in de openbare ruimte. Of dat nou te maken heeft met ondergrondse bekabeling die aangepakt wordt of dat te maken heeft met herinrichting van straten of projecten. Dat betekent dus dat daar financiering van dit Groenbeleid een onderdeel van is. U heeft mij gezegd van, geen beleidsplannen meer naar de raad. We hebben uiteindelijk ook nog een omgevingsvisie die we voor 2027 moeten vaststellen. Dit is onderdeel van die omgevingsvisie. Dus de omgevingsvisie vat alles samen, maar dit beleidsplan is daar onderdeel van. En ik vind ook zeker dat dat dus wel een bespreekstuk is waar de raad haar zegje over moet doen en dat heeft de raad ook keurig gedaan. U vraagt mij, u geeft aan dat, u heeft een beeld van Rijswijk als een verloederde stad heeft. Dat deel ik absoluut niet. Ik vind ook dat u daarmee eigenlijk onze groenbeheermensen een diskwalificatie geeft. Er wordt heel hard gewerkt aan het groenbeheer. Er zitten, ik ga morgen met de binnenbaan morgenochtend om kwart over zeven weer mee om ook hun werkzaamheden te bekijken en hoe goed zij bezig zijn om ons als stadsbeheer te ondersteunen. We zijn er vandaag op de werf geweest. Er wordt keihard gewerkt. Ik geloof echt dat wij in Rijswijk het goed voor elkaar hebben en dat ons groen in uitstekende staat is. Tegelijkertijd moet ik wel toegeven dat wij natuurlijk bezuinigd hebben op het groenbeheer. Dat klopt. Dat hebben we namelijk vastgesteld dat er op een aantal punten bezuinigd zou moeten worden. Dat gaan we terugzien in de stad. Maar dat is nog niet op dit moment. Want die bezuinigingen gaan pas in in 2025. We zijn net 27 dagen onderweg, dus het effect daarvan zult u nog niet zien. Maar op een gegeven moment zal, omdat het maaien nou eenmaal wat minder plaats vindt, hier wel iets van te zien zijn. Maar verloederding, daar ga ik absoluut niet in mee. Ik geloof dat ik het meeste wel gezegd heb. Ik wil nog één afsluiter erin gooien. Ik ben het eens met de oproep van monitoring. Ik wil graag ook monitoren om te kijken wat ons beleid voor gevolgen heeft in de stad. Uiteindelijk kunnen we daarmee ook kijken of ons beleid werkt en in de toekomst ook eventueel dingen aanpassen. Het grootste deel van de raad is het daar gelukkig ook mee eens. Maar de wijze waarop hebben we, denk ik, zo meteen in de tweede termijn nog wel even een discussie over. Ik wil u wel in ieder geval meegeven dat ik u wel dank voor de amendementen die inderdaad een versterking zijn, maar op bepaalde punten gewoon iets te ver gaan. Ik kan niet een amendement omarmen dat ik wellicht niet kan waarmaken. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Wit, ik zie dat de heer Weterings wil interrumperen. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, klopt. Voorzitter, ik heb maar een halve minuut nodig. De wethouder gaf aan, een half jaar wordt te krap voor mij. Een jaar zou wel kunnen. Ik wil even overleggen met de indieners van het amendement om daar dus een jaar van te maken. Dus een subamendement op een subamendement. En dan gaan we mee in uw jaarlijkse monitoring van het raadsvoorstel.

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Ik heb net ook nog wel aangegeven...Dank u wel, mijnheer Weterings, Rijswijks Belang, voor deze vraag. Uiteindelijk heb ik wel aangegeven dat mijn voorstel is ook richting de motie van GroenLinks om dat tweejaarlijks te doen. Dat is de basis die we hebben afgesproken in de eerdere discussie over monitoring. Ik denk dat dat een goede wijze van monitoren is, dat we daarmee ook daadwerkelijk verschil zien en een goede stap kunnen zetten. Als wij jaarlijks gaan monitoren, dat voegt relatief weinig toe. Het zou kunnen, maar ik vermoed zomaar dat twee jaar gewoon een betere frequentie is. Dat is in ieder geval wat ik vanuit de specialisten meekrijg, dat ben ik zelf niet. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank, wethouder Wit, voor het uitgebreid ingaan op de ingediende amendementen en moties. Ik zie dat de heer...Oh nee, die komt. Dank daarvoor. Ik kijk naar uw raad voor de tweede termijn. En ik begin bij de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Dank, voorzitter. Ik begin even met de reactie van de wethouder. Op ons amendement, Uitbreiding binnen groengebieden, was de vraag, bedoel je dan binnen de bestaande groengebieden of bedoel je daar buiten? Ja, we zijn het met zijn opmerking eens, dat zei hij ook al in het forum, dat er weinig gebieden over zijn in Rijswijk om überhaupt groen toe te voegen. Dus 99 procent van onze oproep zal inderdaad binnen bestaande groengebieden zijn en is een impuls en een kwaliteitsverbetering, zoals hij zelf ook aangaf. Maar daarbij niet weggelaten dat wij ook de uitdaging bij de wethouder laten van, als u een kans ziet om ergens meer groen toe te voegen, dan heeft u onze zegen daarin. Volgens de 3-30-300 regeling bijvoorbeeld, als daar nog iets aan ontbreekt binnen een wijk. Maar om het heel kort te houden, ja, daar kunnen we in meegaan in die interpretatie van ons amendement. Dan het tweede gedeelte. U zegt, heel veel van wat u daar schrijft doen wij al. Eens, half. Ja, er gebeurt veel binnen verstedelijkte gebieden, binnen ontwikkelgebieden die we nu inzetten. Kijk naar Te Werve, kijk naar Havenkwartier. Elk plan dat naar ons toe komt, daar zit inderdaad in zekere mate een vergroening in. We voegen bomen toe. Dat staat ook in de ambities van dit document. Dat nieuwe woongebieden gewoon moeten vergroenen. Dus ja, daar ben ik het mee eens. Maar ik ben het niet mee eens met de uitleg dat we dat ook doen voor onze recreatiegebieden. Voor parken, bossen en andere groengebieden. U noemt een aantal plannen, maar veel van die plannen die zijn al wat ouder. Plannen voor het Wilhelminapark liggen al even op de plank. Hetzelfde geldt voor de vergroening van het Bogaardplein. Ontzettend mooi en ik ben heel blij dat het is gebeurd, maar dat is al een hele tijd geleden dat we dat in de raad hebben vastgesteld. En dat is inderdaad recentelijk heel goed aangepakt. Plannen voor de landgoederenzone liggen ook al langer. Mijn punt is dat al deze plannen ambities waren die we hebben vastgesteld, voordat we ook maar één woningbouwproject hebben vastgesteld hier in Rijswijk. En de noodzaak om ook te investeren in het groen is gewoon ontzettend hoog. We kunnen niet alleen die woningbouwprojecten in investeren. Maar dan moeten we ook iets in die recreatiegebieden, in die parken en bossen nieuw gaan doen. Want met het huidige aanbod red je het niet en dan loopt de druk gewoon veel te hoog op. En dat mis ik. En vandaar ook dat we dit amendement met die ambitieverhoging hebben geschreven, omdat ik er echt van overtuigd ben dat we dat moeten doen. Vooral omdat al die plannen van die woningbouw al vast staan. Die hebben we afgelopen jaar al door

de raad gehad. En dat was niet onze keuze. Voor veel van die plannen hebben wij tegengestemd, zoals u weet. Maar we moeten dan ook daar iets tegenover stellen. En dat zien we echt niet terug, die concrete plannen. We hebben wel heel veel concrete plannen, bijvoorbeeld voor een bomenlaan die we willen doortrekken. Maar zo concreet zoals dat voorstel voor die bomenlaan, zo zie ik ze echt niet terug in dit beleidsplan. Dus daarom denk ik dat dit amendement nog steeds heel veel waarde heeft en roep ik ook op aan overige fracties om alsnog daarin mee te gaan. Want anders dan creëer je een Rijswijk waar je echt, die groene parel waar de PvdA het over had, die vervaagt dan echt.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, ik zie dat de heer Loof u wil interrumpen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter. De heer Van Dam heeft het over, zo concreet zien we niet staan. Wat is precies het zo concrete wat in dit amendement van Wij. staat, wat er zo concreet niet in dit Groenbeleidsplan staat? Want als ik uw amendement lees, of het amendement van de heer Van Dam lees, zie ik daar ook niet heel veel concreets. Ik zie u eigenlijk bevestigen in een heel lang verhaal dat alles wat u wil al wordt gedaan of in dit plan staat. Graag een reactie hierop.

De heer Van Dam: Nee, zeker niet. Het gaat over de groengebieden, de landgoederenzone en over de parkzone. Waar we echt oproepen, en dat is ook wat we hebben toegevoegd aan het stukje wat daarover gaat, de recreatiegebieden, daar voegen we aan toe dat we graag willen zien dat de wethouder komt met concrete plannen om die upgrade te geven. En een toevoeging daaraan is de motie, want ik ben blij dat de heer Loof naar de microfoon loopt, waar de wethouder ook op heeft gereageerd, waarin we zeggen van, dat kan niet. Er is helemaal geen budget daar voor. Wij erkennen dat we inderdaad in een penibele financiële situatie zitten. Tegelijkertijd zeg ik, als je de keuze maakt om onze stad zo vol te bouwen, dan moet je hier ook ruimte voor gaan vinden, hoe desastreus onze financiële situatie ook is. En ik daag u dan uit, kom dan tijdens dat kaderdebat, want zo werkt onze begroting ook gewoon, dat wij nu al aangeven, ik wil dat u in het kaderdebat hiervoor een plan gaat maken. Kom dan in het kaderdebat met een spaarpot of een andere creatieve oplossing waardoor we wel budget over hebben om die groeninvesteringen te kunnen doen. En ja, en daar ga ik misschien met de VVD mee, dan moet daar iets anders tegenover staan wat we niet kunnen doen.

De voorzitter: De heer El Majjaoui wil u interrumpen. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter. Ik ga tot zover mee met Wij. Alleen, ik ben getriggerd. Hoe wilt u dat gaan regelen? Want, dat is mijn interpretatie, dat is mijn indruk, want u wilt naast de bestaande areaal, dus naast de bestaande groengebieden, wilt u daarnaast nog andere gaan creëren. Hoe wilt u dat gaan doen zonder een nieuw omgevingsplan? Hoe wilt u dat gaan doen met het ruimtegebrek? Of is dat binnen de bestaande groengebieden, wilt u dat gaan creëren, of daarnaast? Tot zover.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Zoals ik mijn tweede termijn begon, zal het voornamelijk zijn in de bestaande groengebieden.

De voorzitter: Dat is een helder antwoord. Dan geef ik, ik zie dat mevrouw De Bruijn u ook wil interrumpen. Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw De Bruijn: Dank, voorzitter. Dank u wel, Wij., voor het beargumenteren van het amendement. Volgens mij hebben wij ook gehoord dat de wethouder daar niet per se negatief tegenover staat. Wel vraag ik mij af, met de motie die jullie indienen, waar dat geld vandaan moet komen? We weten allemaal dat de financiële situatie van Rijswijk het niet toelaat om nu extra investeringen te realiseren voor groen. Ook al zouden we dat allemaal willen, volgens mij. En we

moeten dus die afweging integraal maken. En straks bij de omgevingsvisie wordt dit ook geprioriteerd. En kunnen we daar niet gewoon genoeg mee nemen, op wachten totdat we daar het voorstel krijgen?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Zeker. Het woord wat u noemt is integraal en dat klopt. Wij willen ook een integrale afweging maken, want tijdens een kaderdebat wordt de voorbereiding op een begroting gedaan. Dus we gaan daarin bepalen welke budgetten we wel en niet gaan uitgeven en aan welke onderwerpen we dat gaan doen. Wat wij aangeven met deze motie is, neem nou die budgetten die voor het groen nodig zijn, voor die extra impuls, neem die nou op. En laat ook zien wat we daarvoor moeten laten. Want zo werkt een kaderdebat. Wij zeggen nu van, het is ons het waard om die investering te doen. We snappen dat daar iets tegenover staat, maar laat het college dat dan uitwerken in dit kaderdebat. En laten we in ieder geval nu daarvoor toe oproepen, omdat dat gewoon nodig is voor onze stad.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Loof u opnieuw wil interrumperen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, de fractie van Wij. zit hier met een mandaat van de kiezer om keuzes te maken, om beslissingen te nemen, om met eigen voorstellen te komen. En wat er toch te vaak gebeurt is dat de fractie naar het college roept, kom maar met, dit is mijn lijstje, kom maar met alles. Kom eigenlijk zelf maar met voorstellen, want ik ga het niet doen, ik ga achteroverleunen. En als u met iets komt, dan ga ik trouwens wel zeggen dat het heel slecht is. Dat is het enige wat de fractie van Wij. steeds doet. Ik wil de fractie van Wij. nu graag één of misschien zelfs twee specifieke onderwerpen horen noemen die we niet gaan doen om dit te bekostigen. Dat zou pas lef tonen zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Wilt u daarop reageren, mijnheer Van Dam?

De heer Van Dam: Zeker. De heer Loof snapt gewoon niet, die heeft de motie gelezen, maar die snapt werkelijk waar niet wat er staat. Wij vragen het college om hier een inschatting te maken, om te gaan kijken welke plannen we kunnen doen om een impuls te geven aan het Groenbeleid. En vervolgens dan naar ons toe terug te komen met dat plan en hoeveel dat dan precies gaat kosten. Ik weet helemaal niet wat die daadwerkelijke kosten kunnen zijn. Dus ik kan hier de hele begroting weg gaan strepen, maar dat heeft hier volgens mij helemaal geen zin. Ik kan niet hier nu gaan zeggen wat er weg moet en wat we wel moeten doen. Dus nee, dat kan niet. Maar ik vervolg meteen mijn betoog, want mooi bruggetje. U heeft kritiek blijkbaar op onze financiële keuzes die wij doen. Ik vind de opmerkingen die net zijn gemaakt door de VVD nota bene echt uit de bocht vliegen. Wij zouden komen met voorstellen die allemaal niet zouden kunnen. U heeft ingestemd met 1,8 miljoen naar een ondernemer in Singapore om dat te doen. Daar hebben wij tegen gestemd. U gaat 8 ton volgens mij nog de komende raadsperiode uitgeven aan een aantal bakstenen voor de Marimbahal. We hebben al drie jaar in deze begroting waarschuwen wij en doen we voorstellen om onze begroting op orde te krijgen en keer op keer lukt dat niet. Vervolgens moet ik ook nog in de Telegraaf lezen dat we een drie hebben gekregen voor ons financiële beleid van de gemeente tegenover alle andere gemeenten. En dan krijgen wij de schuld als oppositiepartij, omdat wij niet goed bezig zijn met het financiële beleid terwijl u aan de knoppen zit te draaien. Dat is werkelijk waar bizar dat u die uitspraken doet.

De voorzitter: Uw laatste interruptie, mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, gotspe, wat hier nu allemaal wordt genoemd. Vooral ook omdat de meeste van de onderwerpen die hier worden genoemd, waren wij ongelooflijk kritisch op, hebben wij of

tegen gestemd. En hij heeft de fractie van Wij. juist voor gestemd. Hij noemt hem Marimbahal. De fractie van Wij. heeft gewoon voor het voorstel van de Marimbahal gestemd en legt nu in de mond van mijn fractie dat wij daar voor hebben gestemd. Wij hebben samen met het CDA als enige tegen dat miljoenen verslindende project gestemd. En u zegt nu hier doodleuk dat wij daar voor hebben gestemd. Dat is niet waar. Hou nou op met deze spelletjes en kom met eigen voorstellen in plaats van achterover te leunen en aan het college te vragen om met iets te komen. U kunt wel de begroting hier weg strepen, want dat is waar politici voor zijn, om keuzes te maken en niet om achterover te zitten en een wethouder te vragen het werk te doen. Tot zover.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Natuurlijk. Dat blijkt nogmaals dat de heer Loof niet snapt hoe een begrotingscyclus werkt, want dat gaan we doen. Maar dat gaan we doen in een kaderdebat en niet hier zo. En dat is ook onze oproep in de motie, dat gaan we doen in het kaderdebat. En ik heb het niet over de Marimbahal an sich, ik heb het over het kunstproject dat we over een maand volgens mij gaan bespreken. Dat gaat 8 ton kosten en dat is een voorstel wat straks naar ons toe komt. Dus niks van wat er net werd gezegd heeft enige fundering. Dan heb ik nog een laatste vraag aan de wethouder. Ik hoop dat hij die mee kan nemen.

De voorzitter: Ik denk dat mevrouw De Bruijn u ook opnieuw wil interrumpen? Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw De Bruijn: Dank u wel, voorzitter. Ik vraag nog even aan de fractie van Wij., bij de omgevingsvisie wordt straks integraal afgewogen waar we aan gaan prioriteren. U noemt zelf het kaderdebat. Betekent dat dan dat eigenlijk deze motie nu niet ingediend hoeft te worden, maar dat we dit tijdens het kaderdebat behandelen?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Nee, zeker niet. Wat wij vragen is dat dit al meegenomen kan worden ter voorbereiding van het kaderdebat. Dus dat we dat graag willen terugzien in het kaderdebat zelf. Dat gaan we niet doen bij het andere stuk wat hij noemde. We hebben deze motie namelijk ook al ingebracht in het vorige kaderdebat. Of in de vorige begrotingsraad. Daar hebben we geen steun voor gekregen. We vinden ook nu dat we nu dan tijdens het volgende kaderdebat daar zeker wel budgetten voor moeten vrijmaken. Dus dat is in reactie op GroenLinks.

De voorzitter: Wilt u verder gaan met uw termijn?

De heer Van Dam: Ja, over de motie monitoring waar wij ook mede-indiener van zijn, daar viel u over de woorden kwantitatieve en kwalitatieve monitoring. Ik vroeg me af of u toch nog iets verder kon uitlichten waarom we dat niet kunnen en zou het niet waard zijn om dat wel te kunnen doen, aangezien kwalitatieve en kwantitatieve gegevens toch echt een beter raadsinstrument kunnen zijn voor onze raad om ook daadwerkelijk te gaan sturen op wat we willen gaan doen met ons groen. Dus nu zou ik nog steeds voorstander zijn van zoals het er zou staan, maar wellicht kunt u mij van gedachten veranderen in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik graag het woord aan de heer Dolmans van D66.

De heer Dolmans: Dank u wel, voorzitter. Het was goed om te horen dat ook de heer Weterings zondag wakker ligt over het Groenbeleid. Dat was niet mijn bedoeling. Ik had een beetje, om persoonlijke reden, rare weken achter de rug. Dus vandaar excuus aan de raad als geheel dat deze amendementen relatief laat bij u terecht zijn gekomen. Ik ga eerst even antwoorden op de heer Loof,

die mij een aantal vragen heeft gesteld over de wijzigingsvoorstellen. Hoe de ambities bij ontwikkelingen te rijmen met minder regelgeving en impact op de grondprijs, als ik zijn vraag in eigen woorden even herhaal. Ik denk dat regels vooraf ontwikkelaars juist duidelijkheid geven en daardoor ondernemers risico's verminderen. Dus regels, en dat moeten er zeker niet te veel zijn, maar duidelijke regels vooraf, denk ik dat ondernemers juist helpt om hun risico's te verminderen. Als je praat over de impact op de grondprijs, ik kan niet ontkennen dat die er kan zijn, want de regels kunnen kostenverhogend werken. En daar moeten we ook heel goed letten op de balans tussen de regels die we stellen en de effecten die die hebben. Als het echt leidt tot een betere leefomgeving, dan denk ik ook dat het gerechtvaardigd is om ook een impact op de kosten te hebben. Maar als het uit balans is, dan moeten we dat niet doen. En dan denk ik ook dat we in de beoordeling van voorstellen beargumenteerd kunnen aangeven waarom dat dan niet moet. En dan kijk ik ook even naar de wethouder, want die zal dat denk ik wel met mij eens zijn. Dan, u vroeg een vraag over de kosten van de monitoring, maar ook de wethouder heeft daar wat opmerkingen over gemaakt. In algemene zin hebben we geprobeerd deze amendementen zo te formuleren dat het alle vrijheid geeft aan het college om de evaluatie en de monitoring in te richten en de kosten te beheersen. Dat vind ik ook echt van belang, maar daar zal ik ook even in de beantwoording naar de wethouder op terugkomen. Regels over duurzaamheid en klimaatadaptief bouwen, de invloed daarvan op het Groenbeleid, die is er gewoon, want het versterkt elkaar. Op het moment dat je klimaatadaptief bouwt, bijvoorbeeld door bomen die schaduwwerking geven, dan helpt dat ook het groen. Dus natuurlijk, soms zijn duurzaamheidsmaatregelen of klimaatmaatregelen, helpen die het groen niet, maar ik denk dat er wel een duidelijke samenhang is. Dan de compensatie voor de bomen, en dat is ook een beetje naar de opmerking van de wethouder toe. U geeft zelf ook aan, niet elke boom redt het. En dat is ook precies de reden waarom je wil overcompenseren. En is het dan de bedoeling dat we heel Rijswijk vol zetten met nieuwe bomen? Nee, maar jonge beplanting gaat dood. En op een gegeven moment moet je inderdaad gaan uitdunnen als hij het wel redt. En juist door oude beplanting iets over te compenseren, kun je ervoor zorgen dat de natuurwaarde op termijn gelijk blijft. Ik ben geen bioloog, maar de kaders zijn wel degelijk gebaseerd, die 166 procent, op voorbeelden van andere gemeenten, waaronder de gemeente Arnhem. En die staat ook letterlijk in hun Groenbeleidsplan. Even kijken, dan ga ik naar de opmerking van de wethouder toe, ten opzichte van het amendement over subsidies en projectfinanciering. Hij zegt, dat doen we al. Ja, maar in dit beleidsplan staan een heleboel dingen die we ook al doen. En we zijn hier beleid aan het formuleren. En in het verleden hebben we niet altijd projectsubsidies gezocht. En in het verleden hebben we ook niet altijd projectfinanciering gevraagd aan ontwikkelaars. Dus ik vind het wel heel belangrijk, en ik hecht er toch wel waarde aan, dat ook al doen we dit op dit moment, we dat ook in de toekomst blijven doen. En dus ook als beleid opnemen. En in die zin is het niet overbodig, want dan zou een heel groot gedeelte van dit beleidsplan overbodig zijn. Wat betreft de evaluatie, ik wil niet in een semantische discussie terechtkomen. Ik heb toch het idee dat we daar een beetje terecht aan het komen zijn over de interpretatie van woorden. Als ik praat over een kwalitatieve analyse, dan denk ik van, als ik gegevens voor mijn neus heb en datapunten, dan ga ik daar een paar dagen op werken en dan kom ik met een kwalitatieve analyse. Het is absoluut niet mijn bedoeling dat er 1 FTE aan wordt besteed door het ambtenarenapparaat. En dat staat ook nergens. Zo zijn de amendementen ook niet geformuleerd. Ik geef alle ruimte aan het college om een eigen invulling te geven. Maar als het, volgens mij zijn er eigenlijk maar twee hoofdmanieren om dingen te analyseren, dat is kwalitatief en kwantitatief. Ik wil best die twee woorden weghalen en de ruimte aan het college geven als daarmee de zorgen bij de wethouder worden weggehaald. Maar dat moet ik natuurlijk wel even met mijn mede-indieners overleggen. Hetzelfde geldt voor het woord analyseren. Nogmaals, ik heb daar echt een totaal andere connotatie bij. Als ik een kwalitatieve analyse doe op basis van data, dan helpt tegenwoordig ook artificial intelligence enorm. Ook daar moet echt geen FTE aan besteed worden. Ik

ga even met de mede-indieners overleggen of we in die zin de zorgen kunnen wegnemen. Daar heb ik toch wel wat moeite mee, bij die 30 procent-regel. Want u noemt van, die halen we niet. En als ik dat als beleidskader opneem, dan moet ik elke keer uitleggen waarom ik bij een project daarvan afwijk. Eigenlijk zou dat ook moeten, vind ik dan. Want u neemt het als ambities op dat die 3-30-300-regel, dat dat de ambitie is. Ook daarbij, op het moment dat het helpt om de zorgen bij de wethouder en andere partijen weg te nemen om kader daar te vervangen door richtlijn, zoals de wethouder suggereerde, dan wil ik dat even met de mede-indieners bespreken. Over de overcompensatie bij de bomen, ik heb geprobeerd dat uit te leggen in beantwoording op de VVD. Ik hoop dat dat ook een antwoord is op de wethouder. Nogmaals, het is niet de bedoeling om daarmee Rijswijk helemaal vol te planten. Het is juist de bedoeling om ervoor te zorgen dat jonge, en ik heb het niet alleen over bomen, het gaat juist ook over de beplanting. Het staat ook in het amendement dat oude beplanting voldoende vervangen wordt, wetende dat een gedeelte van de nieuwe jonge beplanting ook het niet zal redden. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw De Bruijn van GroenLinks.

Mevrouw De Bruijn: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de wethouder voor het beantwoorden van de vragen. Het is fijn om te horen dat een groot deel van de aspecten die in de moties en amendementen staan al gedaan worden op gebied van groen. Maar ook wordt er een aantal amendementen ontraden, om verschillende redenen. En graag gaan we ook in gesprek met de indieners om te kijken van, wat kunnen we daar dan eventueel aan veranderen? Wat betreft de monitoringsmotie die wij hebben ingediend, samen met WIJ., PvdA, PG&R en D66, denk ik dat het voorstel is om te kijken welke aspecten we mee kunnen nemen. U heeft aangegeven dat als wij tweejaarlijks zullen gaan monitoren, dat de motie in principe omarmd kan worden. Dus daar zijn wij heel blij mee. Dus laten we dat samenvoegen, of we dat nou in een amendement of een motie doen, zodat die monitoring in ieder geval geborgd kan worden in het Groenbeleidsplan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Bruijn. Kijk ik naar mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording van de vragen. En ook het enthousiasme hoor ik weer in over het Groenbeleid. Ik wil beginnen nog even over de monitoring van het Groenbeleid. Ik hoop dat de andere partijen er ook, dat we er een midden in kunnen vinden met zijn allen. Al eerder is genoemd die duurzaamheidsmonitor, die tweejaarlijks is. Dat middel hebben we al. En groen groeit niet zo snel. Als je iets iedere week moet monitoren, moet je ook iedere week actie ondernemen. Als je een half jaar monitort, dan suggereer je ook dat je na ieder half jaar een enorme nieuwe actie moet doen. Bomen en begroeiing groeien gewoon langzaam. Dus het is niet gek om tweejaarlijks dit te monitoren. Ik kan me dat helemaal voorstellen. Er zit een beetje traagheid in groen. Dat is wel mooi. En dan de compensatieregeling. Daar wil ik eigenlijk vooral met de wethouder toch nog even uitdagen daarin. Ik zie nog wel mogelijkheden voor die compensatie van 130 procent van oude bomen. Het gaat natuurlijk vooral om de plekken waar wijken worden gerenoveerd. Wijk Te Werve, daar zitten een aantal prachtige oude bomen die, omdat ze in de riolering en de andere kabels vergroeid zijn, moeten ze weg. Maar er zijn nog heel veel, bijvoorbeeld onze bedrijventerreinen, zijn nog vrij kaal. Als je daar een lunchommetje doet met je boterhammetje, er is niet zoveel groen. Ik denk, er is nog best wel wat openbaar groen. Dus als we nog wat moeten compenseren, ik zie nog wel plekken in Rijswijk waar dat zou kunnen. We hebben ook een onderzoek, we hebben een motie, of was het een amendement, ik weet het niet meer, over het waterbufferonderzoek gedaan, zodat we wat meer water hebben in Rijswijk. Dus als dat wordt uitgevoerd, het onderzoek, en blijkt, we hebben genoeg water om de bomen water te geven, dan is het water er. Je kunt ook nog denken, niet alleen

adopteer een boomspiegel, maar adopteer een boom. En ga als straat aan de slag om bomen te begieten. Laten we dat eens proberen. Wat kost dat meer dan adopteer een boomspiegel? Iedereen heeft onze regenton gekregen met de subsidie, dus lekker bomen gaan begieten, tof. Verder is de compensatieregeling 130 procent voor een oude boom ook eigenlijk een stok achter de deur, om bij iedere oude boom echt te bekijken van, moet die echt weg of kunnen we ook op andere manieren dit oplossen? Het werkt ook als een preventieve maatregel. Wat is nou echt nodig? Nog een laatste ding waar ik nog aan zat te denken, we hebben een prachtige prijs gewonnen, deelmobiliteit. Onze stad is als kleine stad kampioen in deelmobiliteit. Als dat zo doorzet, laten we dat hopen, dat de deelmobiliteit opschaaft, hebben we misschien minder parkeerplaatsen nodig, hebben we meer plekken voor bomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan geef ik graag het woord aan de heer Loof van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank u wel, voorzitter. De beantwoording van de wethouder in de eerste termijn heeft heel veel helderheid gegeven op verschillende amendementen. Heeft wel heel veel helderheid gegeven in een richting die, denk ik, de meeste van de indieners niet heel erg gaat bevallen. Want ik neig bij de meeste, samen natuurlijk met mijn fractiegenoot, naar een tegenstem op de meeste van de amendementen. Ik denk bij het overnemen van enkele suggesties van de wethouder zou dat wel kunnen veranderen. Dus ik wil dat wel, maar ik heb zo'n vermoeden dat er straks een schorsing komt, dus ik denk dat dat daar nog wel ter sprake komt. En ik geef dat ook zeker ter overweging mee aan de verschillende indieners om daar eventjes goed naar te kijken. Verder heeft de wethouder gewoon heel duidelijk antwoord gegeven en het beleid uitgelegd. Waarvoor dank. Het laatste wat, dat triggerde mij nog omdat mevrouw Harmsen net voor mij kwam, die zei als laatste dat die 133 procent norm ook als stok achter de deur kan worden gebruikt. Ik heb persoonlijk niet het beeld dat dit college, en al helemaal niet deze wethouder, links en rechts alleen maar kapvergunningen aan het uitgeven is en echt wel heel erg goed kijkt of een boom echt weg moet of niet. En het doet mij oprecht ook wel, pijn is misschien een groot woord, maar je denkt toch echt, verdomme, zo'n grote boom, zo'n grote boom, moet die nou echt weg? En dan vraag je het soms na, of dan kijk je even op zo'n website waar de informatie superduidelijk staat aangegeven en hij is ziek. Er kan gewoon dan niks meer worden gedaan. Dan kan je wel een 133 procent-regeling hebben, maar soms is het nou eventjes niet anders. Dus ik wacht nog eventjes de reactie van de wethouder de tweede termijn af en van eventuele aanpassingen van amendementen en moties. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van der Veer van de Partij van Arbeid.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Wethouder, bedankt voor de beantwoording. We zien vanavond een hele bevlogen wethouder die pal achter zijn beleid staat van het Groenbeleid. Dat betekent met zo'n inzet dat we zeker de titel, groene parel in Haaglanden weer terugkrijgen. Met veel glans erop. De wethouder heeft een aantal suggesties gedaan over de amendementen die we mede hebben ingediend en de motie. We komen daar in ieder geval volgens mij op terug na een eventuele schorsing. De compensatie, het idee van mevrouw Harmsen, ChristenUnie spreekt de Partij van de Arbeid zeker goed. Dat betekent meer mobiliteit, minder parkeerplaatsen. Laten we dan ook onze nationale bomen plant dag terug invoeren in Rijswijk. In de jaren 70-80 werd dat jaarlijks een groot festijn in Rijswijk. Laten we dan onze schooljeugd betrekken bij onze mooie groene stad van de toekomst.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan geef ik graag het woord aan de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, om even op de laatste woorden van de heer Van der Veer in te haken, als de heer Van der Veer lekker bomen wil planten, dan gaat hij maar zijn gang, maar ik doe er niet aan mee. Voorzitter, tweede termijn, hartstikke leuk. Dat is een goed debat geweest, dat is een compliment aan de wethouder, hij is sterk. Daar had de heer Van der Veer dan wel weer gelijk in. Goed, ja goed, aan de heer Van Dam werd gevraagd, noem twee punten waarop je het geld vandaan zou halen. Ik weet wel een rijtje op te noemen. Verduurzaamheidsprojecten, kunstprojecten, klimaatprojecten, woke onzin, snijden in eigen vlees, het inkoopbeleid, noem maar op. Dat noem ik even een rijtje op waarvan ik denk, daar kan wel wat in veranderd worden. Maar goed, die kans heb ik niet gekregen, dus die laat ik ook schieten. Voorzitter, het laatste, het punt, één van de twee punten die Rijswijks Belang aangaf aan de wethouder dat was dus de biodiversiteit, waar aan de ene kant wordt het opgekrikt, aan de andere kant wordt het verwijderd. De wethouder gaf een beetje een warrig antwoord van, de woningbouwprojecten, je kunt geld maar één keer uitgeven. Het gaat ons niet zozeer om wat de woningbouwprojecten aan geld kunnen uitgeven. Het gaat erom dat, en ik ga gewoon dan de motie voorlezen. Er zijn vele verduurzaamheidsprojecten of renovatieschade, die zijn reeds afgerond aan de bestaande bouw, waarbij de biodiversiteit verstoord is of verdwenen is. Denk hier dan aan broedplaatsen of huisvestingplaatsen van onder anderen, ik heb het al eerder benoemd, de schoolekster, de ruige vleermuis en de dwergmuis. Overwegende dat er in het Groenbeleidsplan enkel wordt gesproken over het uitbreiden van biodiversiteit en herstel hiervan bij grote projecten, dus vooral de nieuwbouw, en ook bij de aanpak van kruisingen, waarbij er geld wordt uitgegeven om herstel of uitbreiding te bevorderen. Maar elders in de stad vindt er juist afbraak plaats. Dus wij spreken uit, wij zouden graag wenselijk vinden dat er opgenomen moet worden in het beleidsplan, zuinig om te gaan met bestaande biodiversiteit in bestaande delen van de stad. Dat dit bijvoorbeeld bij een vergunningsaanvraag strenger gemonitord wordt en meer verplichting en regels moeten worden vastgesteld om dit te bewerkstelligen. En gaat over tot het orde van de dag. Voorzitter, met deze prachtige motie hoop ik dat die ook omarmd wordt, want nogmaals, die komt niet uit de theorie, maar die komt uit de praktijk. Hoop ik dat die omarmd wordt. En we zullen met alle plezier het raadsvoorstel steunen wat er ligt. We hebben daar alle vertrouwen in. En we wensen hier de gemeente Rijswijk succes bij. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Dan geef ik graag het woord aan de heer Cupedo van Beter voor Rijswijk.

De heer Cupedo: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording. Wat betreft motie 10.k, Monitoring Groenbeleid, kunnen wij ons aansluiten bij de woorden van GroenLinks, mevrouw De Bruijn. Wij zien ook graag dat we na twee jaar, daar kunnen wij akkoord mee gaan. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van Schie, als u dat wilt, uiteraard.

Mevrouw Van Schie: Graag, mevrouw de voorzitter. Dank u wel. En dank u wel, mijnheer Wit, voor uw beantwoording. Voor alle duidelijkheid, ook wij, ook het CDA, vindt behoud en versterking van het groen van het grootste belang. Het enige waar wij het niet mee eens zijn, is dit plan en dan wel de vorm waarin het voor ligt. Wij vinden het echt te weinig concreet en daarmee ook zelf niet goed te monitoren. Ook niet als onderdeel van de omgevingsvisie. Verder werp ik de suggestie dat het CDA de groenmedewerkers niet op waarde weet te schatten verre van mij. Wij achten hen hoog. Waar het ons om gaat, is dat er voldoende capaciteit is, of dat nou groenmedewerkers zijn of andere gemeentemedewerkers, dat is voor de burger niet zo relevant, om de stad netjes te houden. Een van de dingen waar wij ons erg aan ergeren, maar ik ben er al een tijdje niet meer geweest, is de ganse

poep rond het Huis van de stad. Verder heb ik geen antwoord gekregen op mijn vraag naar de uitvoering van de nota Groenbeheer. Dat was mijn tweede termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Dan kijk ik naar de heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord. Dank, wethouder, voor de input in de eerste termijn. U geeft aan dat het amendement Financiering van de ambitie wel te willen overnemen. Ook geeft u aan de evaluatie voor het kwantitatieve deel te ontraden, maar het kwalitatieve deel wil prima is uit te voeren. De overige amendementen die naar onze mening wel een goede invulling kunnen vormen voor het Groenbeleid heeft u helaas ontraden. U geeft als argument onder andere de krapte op bezetting en de financiële uitdaging waarvoor we staan. Wel blij te horen dat u onze motie Monitoring Groenbeleid wilt overnemen. Met dien verstande de aanpassing van twee jaar. Wat betreft de amendementen die waardevolle invulling kunnen zijn voor het beleid en deze heeft u ontraden, wil mijn fractie samen met de mede-indieners verkennen wat wel mogelijk is dat deze wel uitvoerbaar en doelmatig kunnen zijn. Zo ook om te voorkomen dat het raadsvoorstel op losse schoenen komt te staan. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer E Majjaoui. Dan bent u aan het einde van uw tweede termijn gekomen en u heeft ook hier best wel lang de tijd voor genomen. We werken nu met spreektijden, maar u maakt nu wel gebruik van die maximale tijd. Dus ik wil u ook even streng aankijken en vriendelijk, zodat we het wel op een gepast moment kunnen afronden. Ik wil de wethouder vragen om echt alleen in te gaan op gestelde vragen of nog een reflectie op de ingediende motie die in de tweede termijn is ingediend. Dus graag beperkt houden.

De heer Wit: Voorzitter, dank u wel. Dat vind ik moeilijk, want het gaat me aan het hart, dat begrijpt u. Maar ik zal mijn best doen om het zo kort mogelijk te houden. Even nog de fractie van Partij Gelijkwaardigheid & Rechtvaardigheid. Of Gelijkheid & Rechtvaardigheid moet ik zeggen. U draaide net kwalitatief en kwantitatief om. Kwantitatief, daar hebben wij niet zoveel moeite mee. Kwalitatief is juist de verdiepingsslag die wij zien. En hoe graag ik dat ook zo doen, denk ik dat dat te ingewikkeld wordt. Maar goed, ik ga even het rijtje langs. De fractie van Wij., u geeft mij aan, als er een kans voor meer groen is, pak die. Volmondig kan ik daar ja op zeggen. Dat doe ik met alle plezier. Dat doen wij met de projecten die we doen. Dat doen we met de kansrijke plekken die we in de stad hebben om te kijken of we toch nog ergens groen kunnen toevoegen. Kleine budgetjes die er nog zijn en die ik hoop nog te kunnen behouden. Ook na het volgende kaderdebat. U zegt, het zijn oude projecten. Het zijn oude plannen. Die plannen zijn al uitgevoerd. En eigenlijk doen we nu niks meer. Dat ben ik toch niet met u eens. Landgoederenzone fase 1 wordt momenteel, is nog niet eens in uitvoering. Zijn we nu gestart met de uitvoering. We hebben net het definitieve ontwerp van de Vredenburgweg vastgesteld. En ook alle andere deelplannen in dat plan moeten nog uitgevoerd worden. Dus wel degelijk wordt daar nog geïnvesteerd. Voor fase 2 landgoederenzone, daar hebben we momenteel geen financiën voor beschikbaar. Maar goed, uiteindelijk zullen we ook daar over een aantal jaar een besluit over moeten nemen. En hopelijk gaan we ervan uit dat we de financiële situatie tegen die tijd iets beter hebben en dat we dat ook op een goede manier kunnen doen. En dan is het aan uw raad. Tegelijkertijd hebben we nog wel een aantal projecten die we ook onlangs waar we financiën voor hebben vrijgemaakt. We hebben 1,4 miljoen vrijgemaakt voor de bos- en parkloper. Dat is toch best wel een behoorlijke toevoeging aan het areaal wat we momenteel hebben. Wat ook beheerd moet worden. Maar daar zijn in dit geval gelukkig ook financiële middelen voor beschikbaar gesteld. Als we kijken naar bijvoorbeeld de Lindelaan hier vlakbij. Daar wordt groen toegevoegd in het ontwerp. Bomen komen terug, maar tegelijkertijd wordt ook de boomspiegels groen toegepast, zodat er meer biodiversiteit terugkomt. Op die wijze willen wij de stad ook blijven vergroenen. Dus dat u zegt van, het zijn allemaal oude projecten. Ook Wilhelminapark noemt u nog eventjes. Ook projecten waar we

nog steeds mee bezig zijn, de ecologische verbinding tussen Wilhelminapark, Sportpark en Elsenburgerbos, staat bij mij nog steeds hoog op de agenda. Daar ben ik absoluut mee bezig. Dus we zijn nog wel degelijk bezig met heel veel projecten. Dus daarom zeg ik eigenlijk ook dat wat mij betreft die motie enigszins, wat zeg ik motie, amendement, enigszins overbodig is, want het is echt onderdeel van de werkzaamheden die we momenteel uitvoeren. Dus dat eventjes op het amendement wat u aangeeft. Maar uiteindelijk is het aan de raad om daar een besluit over te nemen. Dan even over de motie die u heeft ingediend.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Van Dam u wil interrumperen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ik wilde natuurlijk wel even wachten tot het prachtige verhaal af was. Eens, inderdaad, Lindelaan is een mooie toevoeging. Trots op de bos- en parkloper. Hebben we samen met een aantal andere partijen ons hard voor gemaakt inderdaad. Dus ja, we doen toevoegingen inderdaad aan het groen. Dat is ook niet iets wat we ontkennen. Maar het gaat ons juist over een punt wat u bijvoorbeeld nu ook aanhaalt. Fase 2 van de landgoederenzone. Nog geen budget voor. Wel heel belangrijk. Denk aan het Elzenburgerbos, volgens mij noemde het CDA het in hun eerste termijn, staan nog geen concrete plannen voor. Juist die plannen, en dat geef ik u dan ook mee. En ik ben blij dat u al aangeeft van, die pak ik aan als ik de kans krijg. Maar juist die plannen, die hebben we nodig om ook weer nieuwe impulsen te geven, naast wat we nu al aan het doen zijn. En dat is de strekking van hoe wij dat amendement hebben ingestoken. Dank u.

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Volgens mij is dat een ondersteuning van wat ik net zeg. Er zijn inderdaad een aantal projecten waar nog geen financiële middelen voor beschikbaar zijn. Dat zijn ook projecten die we de landgoederenzone fase 2, die niet in de komende twee, drie jaar op de planning staan. Dus ik denk dat op het moment dat we er met een raadsvoorstel voor komen in, zeg en schrijf 2028, dan denk ik dat we daar gewoon keurig een debat over kunnen voeren. En dan is het aan uw raad om te besluiten of we daar alsnog geld voor beschikbaar maken. Dat doet niets af aan het beleid wat hier op dit moment voor ligt. Daar staat dit in. De motie die u indient, daar blijf ik toch bij, dat is heel simpel...

De voorzitter: Ik denk dat de heer Van Dam opnieuw loopt naar de interruptiemicrofoon. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Dat doet niks af aan het beleid wat er nu ligt. Nee, dat klopt. Alleen het ambitieniveau willen wij daarom verhogen. Dat we ook de uitspraak daarin doen dat we daar serieus voor gaan kijken om daar budgetten voor vrij te maken. Want dat staat er nou net niet in. En dat we daarmee ook de prioriteit geven dat we dat ook daadwerkelijk gaan doen om die budgetten vrij te maken, ook al zijn we nu in een financiële sombere situatie van Rijswijk. Daarbij moeten we ook investeren in het groen als we toch al al die woningen plaatsen. En dat puntje staat er nog niet in. U kunt het inderdaad zien als een toejuicing om meer te doen. Dat klopt. Alleen dat punt staat er echt niet in. En dat willen we hiermee wel waarborgen.

De voorzitter: Wethouder Wit, wilt u daarop reageren?

De heer Wit: Nu ben ik even confuus of u het nu heeft over het amendement wat u heeft ingediend of de motie. Het amendement, zoals ik net al heb aangegeven, daar kunnen we in principe mee instemmen. Daar hebben we ook niet zoveel problemen mee, maar het is wel voor een groot deel wat we al doen. Daar blijf ik ook achter staan, achter die woorden. De motie, ik vind hem onverantwoord om bovenop de bezuinigingen die nu al komen, die nog komen, nu die extra

investering gaan doen. Betekent namelijk echt dat ik ergens anders geld moet gaan bezuinigen. En de bezuinigingsactie die er nu aankomt, is al zo stevig, dat gaat de stad merken. Wat u, het voorstel wat u doet, daar ga ik absoluut niet in mee. Ik vind dat echt niet verantwoord om dat nu te doen. Mocht u daar bij het kaderdebat met een ander voorstel komen, waar we dan moeten schrappen, dan hoor ik dat graag van u. Maar de suggestie dat wij dat nu zouden moeten oppakken, daar ga ik niet mee. Ik vind het onverantwoord.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, uw laatste interruptie deze termijn.

De heer Van Dam: Daar verschillen wij denk ik nu wel van mening. Ik vind dat je niet het afgelopen jaar zoveel woningbouwprojecten hebt kunnen doen zonder die investeringen die nodig zijn. En u heeft helemaal gelijk, als wij deze motie aannemen, dan staan daar ook zwaardere bezuinigingen tegenover. U heeft ook gelijk dat we dat inderdaad gaan merken. Maar wat we ook gaan merken is als we dit niet doen. Want Rijswijk, en PvdA had het daarover, werd altijd de groene parel genoemd. Met de hoeveelheid woningen die we toevoegen en de hoeveelheid mensen die hier bij gaat komen, dat gaat Rijswijk ook echt merken. En als we dan niet investeren in dat groen wat wij zo mooi vinden, dan zie je dat verschil ook echt in de stad. En dan wordt die parel die PvdA aangeeft, die wordt echt een stukje doffer. En dat willen wij voorkomen. Wij, Rijswijk staat voor die mooie groenbalans die we altijd hadden, dat we die kunnen behouden, ook voor al die nieuwe Rijswijkers. Het was niet onze keuze om zoveel woningen toe te voegen. Maar het is dan wel essentieel dat we dat ook echt gaan doen. En daarvoor weten we dat we ook inderdaad een zwaardere bezuiniging daar tegenover staat. Onze motie staat er juist voor dat u dat aan de raad voorlegt en dat we er op dat moment ook inzicht in hebben en weten wat we ervoor moeten laten.

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Daar kan ik heel uitgebreid op ingaan, maar wij hebben één beleid ook als college waar wij ons aan houden en dat is, ongedekte moties gaan wij ontraden en daar blijf ik bij. Dit is een ongedekte motie en nogmaals, onverantwoord, wij staan voor het Groenbeleid binnen onze stad. De groene parel die u noemt, die zijn wij. Daar blijven we ook in investeren op de wijze waarop ik het net al heb aangegeven, maar niet op de wijze die u voorstelt. Dan ga ik even naar D66. Ik heb ook veel van uw moties en amendementen, moet nog even een slag overheen. Dus ik snap wat u zegt, als we het hebben over monitoring zou ik het fijn vinden als inderdaad die kwantitatief, kwalitatief, dat op een andere manier omschreven wordt. Dan kan ik daar zeker wel in meegaan, dus dan heb ik daar niet zoveel moeite mee. Ik denk ook dat de strekking van de amendementen daadwerkelijk, wat ik net ook al zei, versterkend is aan dit beleid. Dus ik hoop dat u dat op een goede wijze met uw collega raadsleden kunt afstemmen. Dan denk ik dat we daar een goede slag in kunnen maken. U heeft het over overcompensatie van bomen. Overcompensatie, kijk wat wij doen met het beleid wat we nu willen vaststellen is juist dat we de bomen die we planten zo optimaal mogelijk een groeiplek geven. Zodat de kans dat ze het redden ook zo groot mogelijk is. En wij zien ook dat dat op dit moment, op de plekken waar we dat doen, keurig werkt. Dus op het moment dat wij, en we zien ook vrij snel wanneer het niet werkt. Dus als een boom het niet redt, dan hoeven we ook niet jaren te wachten. Dan weten we ook in die eerste jaren is die namelijk het meest kwetsbaar, gezien ons systeem wat we nu hebben en het water, het vele water wat we ze geven, dat we ook kunnen instappen om die boom dan alsnog te vervangen als die het niet zou redden. Dus overcompensatie, ik vind dat niet echt, op dat punt niet direct noodzakelijk. Maar uw hele motie, of amendement, is natuurlijk wel iets die ik wel zou willen ondersteunen. Goed nogmaals, ik kan het niet op de wijze waarop die er nu ligt. Compensatie kijken we echt naar natuurwaarde. En dat gaat verder dan alleen bomen. Ik zou, en dan ga ik wel iets doen waar ambtelijk misschien men niet helemaal blij mee is, maar ik zou, wat we wel zouden kunnen doen, is onderzoeken of we een natuurwaardefonds kunnen opstellen. Of een

boomfonds of natuurwaardefonds. Waarin wij op het moment dat er bij projecten door ontwikkelaars, of als er bomen verwijderd worden, dat wij vragen om een bijdrage in dat fonds om op een andere wijze ergens anders dan groen te compenseren. Dan hebben we niet direct het 1,66 procent bomen terugbrengen. Maar wellicht 1,66 maal een bedrag om een boom te kunnen planten. Dat geeft ons de mogelijkheid om op een goede wijze naar de stad te kijken waar we natuurwaarde willen toevoegen. Dit is echt wel iets wat ik moet uitzoeken hoe we daarmee omgaan. Ik weet dat er gemeenten zijn die daarmee omgaan op die wijze. Vraagt echt wel om ook een beleid dat we als raad, of als gemeente hebben vastgesteld, dat we prudent omgaan met bestemmingsreserves, dat we daar hier wel in principe een bestemmingsreserve zouden toevoegen. Dat kunnen we doen. Maar dat is ook iets wat dan aan uw raad is om dat uiteindelijk te accorderen. Maar in ieder geval geef ik u dat als alternatief, laat ik het zo zeggen. Ga ik even verder, 30 procent. U geeft aan, die moet je uitleggen. Dat klopt inderdaad, die moet je natuurlijk ook uitleggen. Maar ik vind het ook heel lastig om uit te leggen als ik bomen plant en die bomen die halen die 30 procent niet, maar of misschien over tien jaar of over vijftien jaar wel, wanneer ga ik het dan uitleggen? Dan feitelijk is het wat ik aangeef is heel vaag, dat ik zeg, deze bomen die voldoen aan die 33 procent, maar niet nu. En als het heel droog wordt misschien ook niet over vijf jaar, misschien wel over tien jaar. Dus ik vind die 33 procent echt als richtlijn zou ik die erin willen zetten en ik ben blij dat u in ieder geval die wijziging zou willen doen. Het blijft echt een richtlijn waar we op willen sturen, maar nogmaals, als beleidskader lijkt me dat niet verstandig. Maar ik hoop dat u inderdaad die wijziging met uw collega's kunt afspreken. U geeft inderdaad monitoring dat daar weinig uur in hoeft te zitten, of evalueren noemt u het. Ik wil ook niet in een semantische discussie terechtkomen, maar ik maak daar een andere inschatting van. We hebben heel veel groen in de stad, op het moment dat je daar een goede analyse over wil doen dan gaat het echt niet in een paar dagen even, wordt mij ook door de ambtelijke organisatie aangegeven, dat is echt niet zomaar even te doen. Maar uiteindelijk willen we natuurlijk wel op basis van de gegevens die we hebben, zowel vanuit de kwantitatieve monitoring uit de groene hub als uit de waarnemingen die we doen op het gebied van fauna kijken of we daar in ieder geval iets mee kunnen richting een periodieke terugkoppeling aan de raad hoe het momenteel erbij staat. Dan zul je ook zien in die periodieke terugkoppeling wat dan het effect is. En om daar nou echt een diepgaande analyse in te doen of zoals u zegt, even een paar dagen. Ik denk, ik heb daar een andere inschatting van. Ik dat ik daarmee het meeste wel beantwoord hebt van D66. ChristenUnie vraagt nog over compensatie, kunnen we dat niet op de bedrijventerreinen doen? Dan kan ik u geruststellen, dat zijn we aan het doen. Er lopen projecten om de bedrijventerreinen verder te vergroenen. Bijvoorbeeld de straat tussen de Treubstraat en de Verrijn Stuartlaan wordt echt wel naar gekeken. We weten dat het versteende straten zijn, die zijstraten ook de andere kant van de Verrijn Stuart. Maar het is uiteindelijk ook een bedrijventerrein, dus het is ook niet zomaar makkelijk om even een paar bomen neer te zetten. Want er gaat veel zwaar verkeer doorheen. Er wordt wel met de ondernemers gekeken hoe we dat kunnen oppakken. Ook het IPP, het Industrieschap Plaspoelpolder, heeft dat als een van de speerpunten in haar programma staan, om de bedrijventerreinen die zij beheren, om daar de vergroening en die klimaatadaptatie echt een rol in te geven. Dus ik denk dat ik u daarin wel gerust kan stellen, daar zijn we druk mee bezig. Het adopteren van de boom, liever niet. Ik houd het graag in eigen hand hoe we die bomen water geven. Prima als men het wil adopteren en ervoor zorgt dat die boom, laten we het zo zeggen, dat er geen rotzooi omheen ligt, noem maar op. Helemaal goed. Als we het over water geven hebben, ik denk dat u onderschat hoeveel gietertjes water dat zijn. Het is echt heel veel water wat daar, wekelijks, of maandelijks dan, ingepompt wordt. Ik probeer het zo snel mogelijk te doen, voorzitter. De vraag, moeten bomen echt weg? Die stellen wij ons continu. Als een boom niet weg hoeft, nee, natuurlijk halen we hem dan niet weg. Daarom hebben we ook bij een aantal projecten, bijvoorbeeld bij de Rembrandtkade, bomen zoveel mogelijk proberen te bewaren waar het kon. En die staan er dus ook

nog. Zo kijken we naar straten, zo kijken we naar onze ontwikkelingen. Ja, u heeft gelijk, Te Werve Oost, ik ben eventjes, Partij van de Arbeid stelde er ook een vraag over in de eerste termijn die ik niet beantwoord heb. Kunnen we daar nou inderdaad die bomen nou bewaren? Nee, dat gaat niet, want die staan echt bovenop het tracé. En daarnaast moet er een heel zwaar kabeltracé van Stedin terugkomen om ook te voldoen aan de toch wel zware elektriciteitsdruk, druk op het elektriciteitsnet die er momenteel ligt. Dus dat is niet mogelijk. Tot mijn spijt ook, want ik vind het ook erg jammer als wij dat soort grote bomen moeten weghalen. Soms kan je echt niet anders. Dank voor de ondersteuning van de VVD, dat wordt zeer gewaardeerd. Ik denk ook dat we, ik heb verder geen nieuwe vragen gehoord. Daar laat ik het even bij. De Partij van de Arbeid, de boomplantweek of de boomplantdag die u zo aangeeft, er is nog steeds een moment waarin we bomen planten. We hebben ook onlangs een tiny forrest geplant achter de Van Mooklaan. Dat is dan in samenwerking met, oh, dan moet ik het echt goed zeggen, dan heb ik even de naam van de aannemer niet scherp. Dat is wel echt heel spijtig. Maar goed, daar kom ik dan nog even op terug. Het wordt mij ongetwijfeld zo ingefluisterd. Dan Rijswijks Belang heeft een motie ingediend. Ik dacht toch dat ik duidelijk was geweest dat dat wel degelijk gebeurt, die renovatie, dat dat er ook echt wel in zit. Dus ik vind de motie nog steeds overbodig. Maar wat ik wil toevoegen, u heeft het over vleermuizen en ook andere soorten. Er wordt voor een aantal soorten, Rijswijk breed, ook een soortenmanagementplan momenteel opgesteld. Daar hebben we een aanbesteding voor gedaan, die is gegund. Een soortenmanagementplan is belangrijk, zodat we ook de werkzaamheden aan bijvoorbeeld isoleren van woningen op een goede wijze kunnen uitvoeren. Dat is een uitspraak geweest van de rechter dat er echt onderzoek moet worden gedaan naar een woning voordat je daar zomaar isolatie in mag pompen om juist te voorkomen dat je die vleermuizen verstikt of op andere wijze verstoort. En dat onderzoek gaan wij doen. Er is momenteel ook allerlei discussie over, ook op Rijksniveau, hoe we dat dan wellicht kunnen versoepelen. Maar uiteindelijk is het voor ons wel belangrijk dat we inzichtelijk hebben wat er dan aanwezig is en hoe wij ook onze inwoners kunnen stimuleren om die biodiversiteit op die manier te versterken. Ik acht uw motie nog steeds als overbodig, maar het is aan u of u hem in wilt dienen. Dan het CDA.

De voorzitter: De heer Weterings wil u interromperen. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank. Wethouder, we vragen u niet om, zoals ik al zei, bewoners te vragen om op vleermuisjes te passen. Het gaat om bij vergunningaanvragen dat er strenger gemonitord wordt. Dat echt aan de verplichte regels en verplichtingen ook moet worden nageleefd. We hebben in de praktijk voorbeelden dat er hele nesten worden weggehaald op een manier waarvoor er dus een vergunningsverstrekking wordt niet gehandhaafd, niet goed gecontroleerd. Dus ik vraag u strenger te handhaven op bestaande projecten waar er wordt gerenoveerd op de bestaande biodiversiteit. Dat is eigenlijk de strekking van de motie.

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. U vraagt me eigenlijk om handhaving toe te voegen. Dat budget heb ik helemaal niet, maar ik neem uw boodschap wel mee. Wij hebben dat inderdaad ook wel eens geconstateerd, dat dat gebeurt. Maar nogmaals, zo'n soortenmanagementplan is juist van belang om te kijken van, welke soorten zijn aanwezig en hoe ga je daar dan mee om? Het is heel lastig natuurlijk om te voorkomen dat mensen die niet vergunningplichtig zijn om te isoleren, daar toch dan een, want feitelijk hoef je voor heel veel isolatiemaatregelen binnen niet een vergunning aan te vragen. Alleen die ontheffing voor die soorten, die moet je wel hebben. En dat is nu juist waarom we dat soortenmanagementplan opstellen. Dan hoef je ook niet alles meer te handhaven. Dan moet je nog steeds wel handhaven, maar dan heb je uiteindelijk wel een basis waarop je dat op een goede manier zou kunnen doen. Ik heb de tiny forrest...VolkerWessels was dat, voorzitter.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Weterings u opnieuw wil interrumperen.

De heer Weterings: Ik ga proberen een hele kleine toezegging uit de motie te halen. Dus geef aan met een nieuw plan een ander beleid te maken waar er beter op wordt gelet op de bestaande biodiversiteit. Kan ik dat als een soort geest van de motie, strekking van de motie zien?

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Ik heb ontzettend veel hart voor biodiversiteit en ik zie, we proberen ook op alle manieren om dat op een goede manier te blijven ondersteunen en ook ervoor zorgen dat de bouwprojecten die plaatsvinden op een goede manier plaatsvinden. Moet ik wel zeggen dat dit iets verder gaat dan het Groenbeleidsplan. Want u vraagt mij nu iets om over particulieren en over woningbouw aan te geven. En eigenlijk is het Groenbeleidsplan daar dus ook niet van. Dus ik zou, als u al dit zo'n motie in wilde dienen, dan zou ik dat op een andere wijze doen en niet hem koppelen aan dit Groenbeleidsplan. Maar goed, zoals ik net al zei, ik denk dat we dit nog steeds doen. Dat we met het soortenmanagementplan juist de biodiversiteit proberen te beschermen. Dat is mijn antwoord, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. U bent aan het einde van uw tweede termijn? Of nog één?

De heer Wit: Heel kort, het CDA heeft nog een vraag gesteld over de uitvoering van de nota Groenbeheer, hoe we daarmee omgaan. Dat loopt keurig. De groenbeheer, zoals we hebben vastgesteld, wordt uitgevoerd. We zijn, ORD is overal bezig met het planmatige snoei van bomen, het inventariseren van te renoveren plantvakken, en de uitvoering daarvan, herstel van bestratingsopdruk, vervanging van doden en zieke bomen. Dus er wordt keurig uitvoering aan gegeven. Dat heb ik geen enkele reden om daar aan te twijfelen. En dat zie ik ook in de openbare ruimte en ook in de terugkoppeling die ik maandelijks krijg in mijn bomenoverleg. Dan heb ik nog één ding. Ik heb net...Nee, daarbij laat ik het even, voorzitter. Volgens mij heb ik genoeg gezegd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit, voor de tweede termijn. Ik kijk naar uw raad. Ik zie dat de heer Dolmans en de heer Van Dam, een schorsing waarschijnlijk.

De heer Dolmans: Ja, ik verzoek inderdaad om een schorsing.

De voorzitter: Hoeveel tijd heeft u nodig?

De heer Dolmans: Maximaal tien minuten.

De voorzitter: Tien minuten. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, daar ben ik het mee eens.

De heer Dolmans: Dat zou mijn voorstel zijn. Ik heb net een wijzigingsvoorstel van de amendementen naar de diverse woordvoerders doorgestuurd, dus die kunnen denk ik redelijk snel lezen en beoordelen.

De voorzitter: Prima. Dan schors ik de vergadering voor tien minuten en dan hoop ik dat u straks terugkomt met de aangepaste amendementen, zodat u ook heel goed en zorgvuldig tot stemming over kunt gaan. Tien minuten. Ik krijg het signaal dat alles is geüpload, alle aangepaste amendementen en moties, dus ik wil u vragen om plaats te nemen en dan gaan we stemmen eerst over de amendementen. Dan beginnen we bij amendement 10.a, amendement Groenbeleid van Wij. Rijswijk. Die is ongewijzigd. Ik zie dat de heer Dolmans een stemverklaring wil afleggen?

De heer Dolmans: Dat is correct, voorzitter. We hebben even debat gevoerd op dit amendement. Heel duidelijk dat de context is dat we niet vanuit de reguliere begroting extra geld nu beschikbaar stellen door dit amendement, en dat is ook de interpretatie die ik van de wethouder heb gehoord, zullen wij dit amendement steunen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dolmans. Mevrouw de Bruijn van GroenLinks.

Mevrouw De Bruijn: Dank u wel. Wij gaan daar ook in mee, omdat wij geen financiële consequenties hieraan verbonden zien, stemmen wij ook graag voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer: Voorzitter, wij kunnen ons hier ook bij aansluiten, geen financiële gevolgen. Het versterkt hier en daar de uitgangspunten van het Groenbeleidsplan. Dus wij stemmen voor.

De voorzitter: Dank u wel. Andere raadsleden? Nee? Dan gaat u over tot stemming over het amendement Groenbeleid, 10.a. Met 15 stemmen voor en 10 tegen is het amendement aangenomen. Dan amendement 10.b, Financiering van de ambities. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ik vind het eigenlijk heel bijzonder dat het amendement in stemming wordt gebracht wordt, want volgens mij heeft de wethouder glashard gezegd, we doen het al, we doen het al, we doen het al. Dus dan gaan we iets eigenlijk doen wat we al doen, doen, doen. Dus ja, prima.

De voorzitter: Andere stemverklaringen? Niet het geval. Stemming al geopend. Met 17 stemmen voor en 8 tegen is het amendement aangenomen. Amendement 10.c, Kwantiteit van groen. Het woord beleidskader is richtlijn geworden. Wens iemand een stemverklaring? Mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Het feit dat het woord beleidskader is aangepast naar richtlijn, in lijn met wat de wethouder ook heeft gezegd, maakt dat wij dit amendement nu kunnen steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Andere raadsleden die een stemverklaring willen afleggen? Niet het geval. Dan stemming geopend. 17 stemmen voor en 8 tegen is het amendement aangenomen. Dan amendement 10.d, Compensatie op niveau. De nieuwe versie. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Vanwege het feit dat het amendement, ook al is het maar als optie, een bomenfonds introduceert, gaan wij tegen stemmen. Want wij hebben geen behoefte aan, in lijn met eigenlijk staand beleid, aan nog een eventuele bestemmingsreserve.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Andere raadsleden die een stemverklaring? Niet in ieder geval. Dan is de stemming geopend. Met 15 stemmen voor is het amendement aangenomen. Dan amendement 10.e. Dat is een subamendement op het amendement.

De heer Weterings: Voorzitter, deze wordt ingetrokken.

De voorzitter: Die wordt ingetrokken? Goed, dan.

De heer Weterings: Of is ingetrokken.

De voorzitter: Is ingetrokken, of wordt ingetrokken. Dan gaan we door naar 10.f, Evaluatie van het Groenbeleid. Mijnheer Weterings, u wilt een stemverklaring afleggen?

De heer Weterings: Ja, klopt, voorzitter. Wij zullen tegen stemmen, want de evaluatie zal moeten blijken uit de tweejaarsrapportage die gaat komen. Dus eigenlijk slaat het nergens op dat we nu gaan stemmen.

De voorzitter: Andere raadsleden die een stemverklaring willen afleggen? Niet? Dan is de stemming geopend. Met 17 stemmen voor en 8 tegen is dit amendement aangenomen. Dan amendement 10.g, Kwaliteit van groen. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Niet? Dan is de stemming geopend. Met 15 stemmen voor en 10 tegen is dit amendement aangenomen. Amendement 10.h, daar is het woord analyseren uit geschrapt. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, in het amendement staat dat we vooral met de regio's moeten gaan samenwerken. Maar wij denken dat we de tijd dringend nodig hebben in onze eigen gemeente en daarop moeten focussen. Dus daarom zullen we tegen stemmen.

De voorzitter: Andere raadsleden die een stemverklaring willen afleggen? Niet. Dan is de stemming geopend. Met 17 stemmen voor en 8 tegen is dit amendement aangenomen. Dan amendement 10.i, Nieuwbouw en transformaties. Wenst iemand een stemverklaring? Nee. Dan is de stemming geopend. Met 19 stemmen voor en 6 tegen is dit amendement aangenomen. Dan gaan we naar de moties. Motie Investeren in de uitbreiding van groen voor een gezond en leefbaar Rijswijk. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Niet het geval. Stemming is geopend. Met 21 stemmen tegen en 4 voor is deze motie verworpen. De motie Monitoring, 10.k, Monitoring Groenbeleid. Wenst iemand een stemverklaring? Niet. Stemming is geopend. Met 24 stemmen voor en 1 tegen is deze motie aangenomen. We zijn er bijna. Motie 10.l, motie Behoud bestaand biodiversiteit. Wenst iemand een stemverklaring? Niet. Stemming is geopend. Met 17 stemmen tegen en 8 voor is deze motie verworpen. Dan het raadsvoorstel, het geamendeerde raadsvoorstel, Groenbeleid. Wenst iemand een stemverklaring te willen afleggen? Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Met de aangenomen amendementen om de ambitie te verhogen, kunnen wij met dit beleid instemmen. Wel blijven we ons inzetten om ook daadwerkelijk de realisatie van die ambitie te bewerkstelligen. Maar dat komt het komende jaar wel weer terug.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Anderen die een stemverklaring willen afleggen bij het geamendeerde raadsvoorstel Groenbeleidsplan? Niet? Dan is de stemming geopend. Met 23 stemmen voor, oh nee, 24 stemmen voor en 1 tegen is het geamendeerde raadsvoorstel Groenbeleid aangenomen. Dat verdient een hamer toch? Hamerslag.

11. Motie vreemd - Verplaatsbare kunst (BVR VVD)

De voorzitter: Dan is het, zijn we bij het laatste bespreekpunt gekomen van de vergadering, de motie vreemd aan de orde van de dag van Beter voor Rijswijk en de Rijswijkse VVD. Ik kijk naar de heer Nunnikhoven. Wilt u het woord voeren?

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. We kunnen hier kort over zijn. Ik denk dat het een duidelijke motie is. We gaan vol bouwen en we hebben net heel lang vergaderd en heb ik heel vaak gehoord, daar hebben we geen geld voor. En ik denk dat deze motie inderdaad gewoon is, kunst wordt vaak gewoon toegevoegd, wat je er ook van vindt. Maar laten we gewoon in de toekomst ook zorgen dat de kosten daardoor niet extreem hoog worden om het eventueel te verwijderen of te verplaatsen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nunnikhoven. Dan kijk ik naar de andere indiener, mede-indiener, de heer Loof van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Ik sluit mij aan bij wat er net is gezegd en wil daaraan toevoegen dat het belangrijk is dat we flexibel met kunst kunnen omgaan. Kunst kan zo ook breed in Rijswijk worden ingezet en niet alleen bij een specifieke ontwikkeling. Dat betekent dan niet dat vergankelijke kunst an sich, want dat kan tenslotte ook graffiti of een muurschildering zijn, onmogelijk of verboden moet zijn. Het is alleen gebleken dat het onhandig en ook onwenselijk is wanneer bepaalde soorten kunst niet eenvoudig kan worden verplaatst of kan worden verwijderd. Om dat, en daarmee ook extra kosten bij ontwikkelingen te voorkomen, deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Weij van D66.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk hou ik altijd heel graag een vlammend betoog over cultuur, maar gegeven de tijd zal ik het wat korter doen. Maar D66 Rijswijk is natuurlijk voorstander van kunst en kunst geeft het leven kleur, net als het Groenbeleid groen werd. Zo kunnen we allemaal de huizen kennen we denk ik van Gaudi en de kubusbewoningen van Rotterdam. En daar gaat mijn vraag dan ook over, want de kunst is niet meer dan alleen maar een kunstwerk, maar gaat ook over architectuur. En we hebben daar een vraag aan de indieners. Hoe zien zij in deze motie architectuur, de kunst van architectuur van een huis als Gaudi en hoe je daarmee omgaat en wat bedoelen jullie daar in de motie mee? En dan ook de vraag meteen aan de wethouder. Hoe ziet de wethouder architectuur ten opzichte van deze motie? Wordt door deze motie uitgesloten dat er 1 procent wordt gebruikt voor kunstige architectuur, zoals bij de beroemde huizen van Gaudi als voorbeeld? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Weij. Mijnheer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, ik zou de indieners van de motie willen vragen om hem aan te houden een aantal weken. We hebben 4 februari een forumvergadering waar we heel veel vragen kunnen stellen. Heel veel vragen ook beantwoord kunnen worden bij de wethouder. Heel veel vragen die zweven nog rond. We hopen de komende weken daar antwoord op te krijgen. Dus hou hem alsjeblieft aan. Dan heb je meer kans van slagen dan als je hem nou direct in stemming laat brengen en je haalt de meerderheid niet. Dus alsjeblieft, hou hem aan. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Mevrouw Jansen-Dirkx van Wij. Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Weterings. Ook Wij. Rijswijk roept de indienende partijen op om de motie voor nu even aan te houden, want we willen inderdaad ook eerst nog de afwegingen uit de besprekingen van de Marimbahal meenemen om een goed overwogen besluit hierover te nemen. En inderdaad, wat de heer Weterings zegt, dat zal u misschien meer kans geven op een meerderheid. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik sluit me ook aan bij de heer Weterings en mevrouw Jansen-Dirkx.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van 't Eind van GroenLinks.

De heer Van 't Eind: Dank u wel, voorzitter. Wij begrijpen de strekking van deze motie, maar denken niet dat het per se nodig is om los daarvan over één casus nog in gesprek te gaan en waarom je deze motie niet nu zou kunnen indienen. Wij interpreteren deze motie wel zo, en dat is nog even een bevestigingsvraag richting de indieners, dat inderdaad, de heer Loof zei er wat over, maar dat

vergankelijke kunst ook nog steeds kan. Er werd door D66 ook nog een vraag ten aanzien van architectuur gesteld, en kubuswoningen, en dat is misschien ook even een bevestigende vraag richting de wethouder, maar ook richting de indieners. Dit gaat op zich niet over architectonische gebouwen, want daar gelden sowieso al andere regels voor. Dat mag je sowieso zomaar niet slopen als het gaat om, want we hebben de afspraken met de architect en zo. Dus dat zie ik hier ook los van. Het gaat hier over kunst die toegevoegd wordt bij het bouwen van een gebouw. Als dat geen vergankelijke kunst is, dan vind ik het op zich heel goed, en ik zou niet weten waarom we zouden moeten wachten met het besluit daarover, om mee te geven, denk dan goed na over, als je op een gegeven moment een gebouw gaat slopen en wat je dan met het kunstwerk moet. Daar kunnen we volgens mij nu gewoon een besluit over nemen. Dus met die interpretatie kan mijn fractie instemmen met deze motie.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Mijnheer Nunnikhoven, wilt u...Ik denk dat...

De heer Nunnikhoven: Voor de snelheid van de vergadering denk ik dat ik het snelst kan reageren, want ik ben het eens met de heer Van 't Eind. En dan kijk ik naar D66. Bij de huidige en toekomstige bouwplannen, waarbij in het kader van de 1 procent-regeling, en u noemt nu kunstwerken wat niet onder de 1 procent-regeling valt. Dus uw antwoord, nee, daar gaat het niet om. En in het geval van Rijswijks Belang en Wij., dan gaan we het over een kunstwerk hebben van voor 1970. We kunnen niet terug in de tijd, dit gaat over de toekomst. Dus inderdaad kunnen we hem gewoon aanhouden en gaat het niet om het kunstwerk bij de Marimbahal, maar in het algemeen voor de komende jaren en onze toekomstige raadsleden.

De voorzitter: Mijnheer Nunnikhoven, u zegt, wilt u de motie aanhouden? Aanhouden? In stemming brengen? U wilt hem wel in stemming brengen? Ja, ik snap het nu. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord. Ook onze fractie vindt het belangrijk dat kunst een integraal onderdeel moet zijn van verschillende objecten, waaronder ook gebouwen. Voorzitter, kunst veroudert echter, hoe mooi of uniek het ook mag zijn. Om vertragingen te voorkomen of obstakels te vermijden in de woningbouwontwikkelingen, zoals het nu het geval is bij de Marimbahal, lijkt het ons verstandig om rekening te houden met de geïntegreerde plaatsing van kunst. Wij ontvangen daarom graag een reactie van de wethouder, zodat wij een weloverwogen oordeel kunnen vellen of vormen over de huidige motie. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Nog anderen? Mevrouw Harmsen.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Ik stond ook op de lijst inderdaad. Ik begrijp de motie nu beter inderdaad. Dat het echt gaat over de 1 procent in het algemeen en niet over de Marimbahal. Dus we kunnen het nu gewoon in stemming brengen. Lijkt me prima. En dan vind ik het een sympathieke motie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we snel naar de wethouder. Wethouder Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Dank al voor de uitleg van ook de indiener dat het inderdaad gaat niet om architectuur. Zo heb ik hem ook niet gelezen. Wij gaan in principe staat het ontwikkelaars vrij om architectuur op welke manier dan ook te ontwerpen. En dat wordt dan vervolgens getoetst door onze commissie die daarover gaat. Dus op zich staat het hier los van. Zo heb ik hem ook gelezen. En in die zin denk ik ook, ook even aanhakend op wat de VVD Rijswijk net zei, dat de 1 procent-regeling gaat heel duidelijk over flexibiliteit. Dat hebben we ook in de vorige keer dat we deze 1 procent-regeling in de raad besloten en aangepast hebben, aangegeven dat op het moment dat wij die 1 procent-regeling inzetten, die kunst niet per definitie op die locatie

toegepast hoeft te worden. Het is juist dat je in de stad gaat kijken, daar hebben we een commissie kunst voor, dat ze een goede plek vinden waar kunst ook nog een toegevoegde waarde heeft. En niet specifiek op dat punt, dat is te limiterend. Als het aankomt op het niet naalddvast aan zo'n pand vastmaken en onderdeel van het pand te laten zijn, denk ik dat ik de motie ook prima kan overnemen. Maar wel de opmerking erbij dat locatie en omgeving wel een belangrijke factor is ook in het creatief proces voor het ontwerpen van een kunstwerk. Dat blijft zo. En dus als je een kunstwerk wilt verplaatsen, waar het ook staat, of verwijderen, dan zul je altijd een procedure moeten volgen met de kunstenaar. Dat blijft ook. Je moet toestemming vragen. En dat brengt dus ook kosten met zich mee. Dus eenvoudig, zoals u aangeeft in de motie, wil niet altijd zeggen dat je ook per se lage kosten hebt als je een kunstwerk wilt verplaatsen. Maar goed, dat is een kanttekening bij deze motie die ik in principe prima kan omarmen. En daarmee positieve reactie erop. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit, voor uw reactie op de motie. Dan kijk ik naar uw raad. Is er behoefte aan een tweede termijn? Niet? Mevrouw Jansen-Dirkx.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ja, dan heb ik toch nog één vraag aan de wethouder en misschien ook wel aan de indienende partijen daar dan bij. De reden waarom ik vroeg om het inderdaad aan te houden was omdat er duidelijk inspiratie gehaald is uit de situatie van de Marimbahal en er natuurlijk gedacht is van, dit willen we dus in de toekomst niet meer. Nu hoor ik de wethouder zeggen, we kunnen niet voorkomen dat we in de toekomst met dit soort dingen, met kunst plaatsen of verplaatsen of weghalen, dat we dan toch voor kosten komen te staan. Dat kunnen dus ook die kosten zijn waar we nu bij de Marimbahal staan. Dan vraag ik mij af, is het dan nog zinvol om deze motie in te dienen? Want we komen hoe dan ook dan in de toekomst mogelijk weer voor zo'n zelfde situatie als dat we nu staan bij de Marimbahal.

De voorzitter: Wilt u daarop reageren, mijnheer Nunnikhoven, als indiener?

De heer Nunnikhoven: Ja, natuurlijk. Hier in de motie is het, u refereert naar de Marimbahal, waar verschillende bedragen zijn genoemd. Dat gaat nooit die kosten zijn als daarvan. Weet ik wel, want een hele muur is dat natuurlijk altijd. Maar dat geeft niet. Deze motie is gewoon duidelijk en het is altijd goedkoper dan de kosten die nu worden gedaan. En in de toekomst kunnen we niet in ons financiële potje kijken. Ik verwacht niet dat we na twee jaar nog steeds financieel goed hebben. Maar het is aan u als fractie of u voor of tegen stemt.

De voorzitter: Dank, mijnheer Nunnikhoven. Mijnheer Loof, u wilt als indiener ook een toelichting geven?

De heer Loof: Graag, voorzitter. Voorzitter, als reactie. Ik heb de beantwoording van de wethouder toch wat anders geïnterpreteerd. De wethouder die zei, heel zoals dat hoort, wanneer de kunst bijvoorbeeld wordt vervreemd, dan moeten we wel de wettelijke procedure daarvoor volgen en ook met een kunstenaar in gesprek gaan. Dat is onvermijdelijk in elk geval. Alleen denk ik wel, dat weet ik eigenlijk wel zeker, zit er wel een heel groot verschil met het in gesprek gaan, mogen we dit verplaatsen en het, mogen we dit vervreemden? We moeten ook nog eens het hele pand slopen en daar zit de muur dan ook bij. Daar zitten wel meer kosten aan dan enkel het in gesprek gaan en eventueel zo'n vervreemdingsprocedure aangaan. Dus ik denk dat er wel daadwerkelijk een verschil zit. Deze motie die gaat er echt over, inderdaad, inspiratie Marimbahal, als het echt verwerkt zit in het gebouw zelf. En dan zijn de kosten toch echt wel hoger dan als je de wettelijke procedures gewoon volgt als het een losstaand kunstwerk zou zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan stel ik voor dat u tot stemming over gaat over deze motie. Mijnheer, u wilt een tweede termijn? Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Ja, dat ik het jammer vind dat deze motie toch met stomend kokend water er doorheen moet gejest worden. We kunnen er niet rustig over praten in het forum. Volgens mij was het ook afgesproken om juist voorgesprekken in het forum te voeren. Maar goed, schijnbaar is de werkgroep ook voor niks geweest. Mijnheer Van 't Eind, ik kijk u even aan. Dat we moties in forums bespreken, toch, was toch de werkgroep die dat uitte om tot een beter besluit te komen? Ik zie een interruptie.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Van 't Eind u wil interrumpen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, ik wil hier toch wel even op reageren. Er wordt hier nu een werkgroep waar ik in heb gezeten aangehaald. Daar is gewoon afgesproken, op verzoek van de heer Weterings zelf, dat je een motie vreemd niet op een forum hoeft te agenderen, maar het mag agenderen. Dus ik wil eventjes, dat hebben we wel omdat, dankzij de inzet van de heer Weterings, op die manier afgesproken. En dan gaat de heer Weterings het op deze manier in mijn gezicht gooien. Ik vind het echt heel raar. Maar volgens mij heeft Beter voor Rijswijk en de VVD het volste recht om deze motie hier voor te leggen. Je kunt tegen stemmen, je kunt voor stemmen, maar ja.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Weterings, wilt u reageren?

De heer Weterings: De heer Van 't Eind heeft mij verkeerd begrepen. Ik vind het alleen jammer dat we de mogelijkheid hebben, want hij is geagendeerd op 4 februari, het hele incident, we gaan het er over hebben. Maar goed, het zou natuurlijk ook gek zijn om tegen te stemmen. Want ik heb net al bezuinigingsmaatregelen kunst en cultuur genoemd. En als ik als voorstander van GroenLinks nu tegen deze kunstmotie of voor deze kunstmotie ga stemmen, dan feliciteer ik GroenLinks met eindelijk een wijs besluit. Gefeliciteerd.

De voorzitter: Zijn er nog andere raadsleden in de tweede termijn Nee? Dan stel ik voor dat u tot stemming over gaat. Met 25 stemmen voor is deze motie unaniem aangenomen.

12. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn we aan het einde van de vergadering gekomen. Vergeet toch geen enkel agendapunt, toch? Het is 23 uur 25. Eén bespreekstuk, twee eigenlijk. U heeft heel hard gewerkt aan het nog beter maken van het Groenbeleidsplan van onze gemeente. Dank daarvoor en een hele fijne avond. Ik sluit de vergadering.